

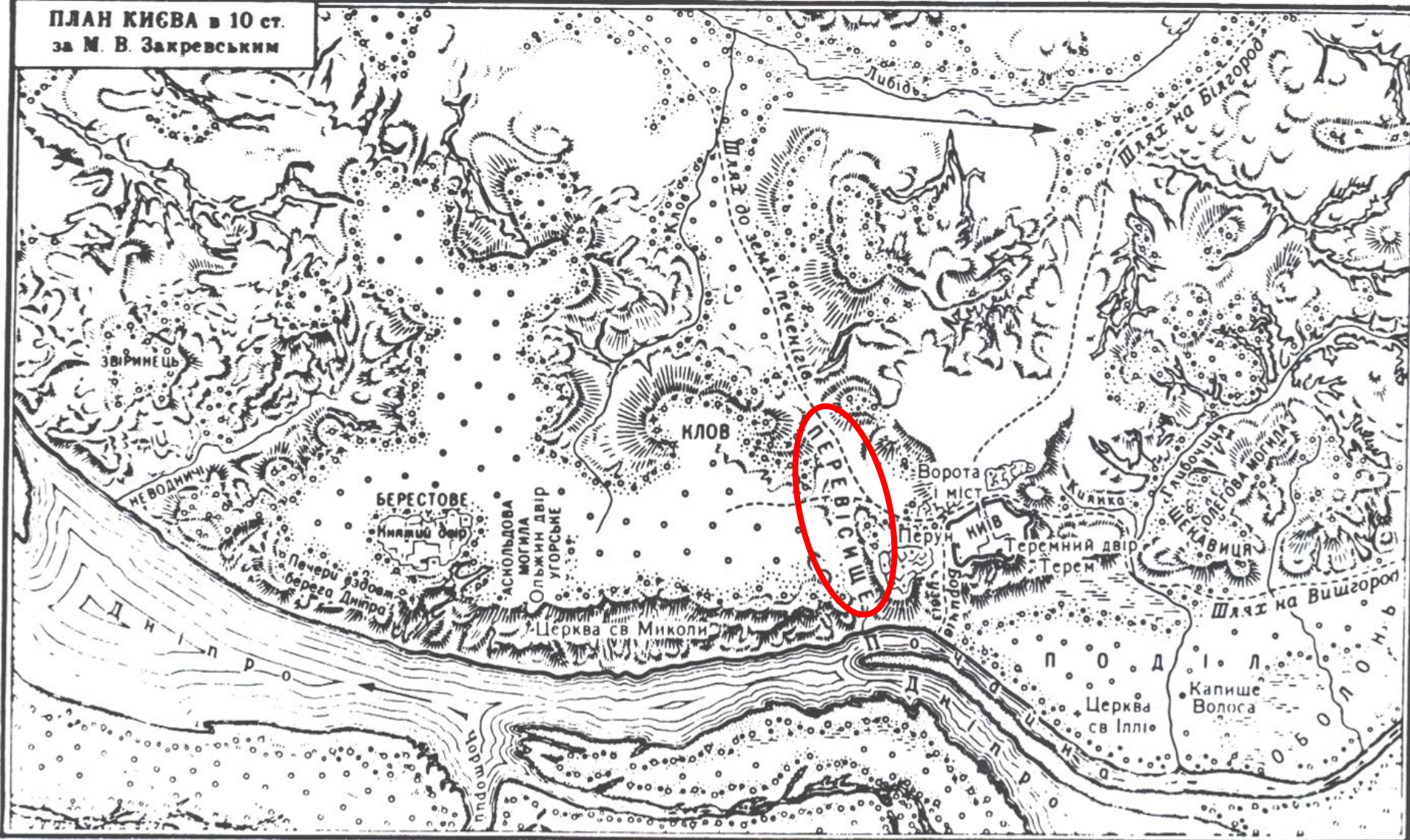
Історія в ілюстраціях

Головна площа України

Фотоальбом з колекцій києвознавців
Михайла Кальницького, Василя Галайби,
Олександра Возницького, Артема Гусинського,
з сайтів **photohistory.kiev.ua, grad.kiev.ua,**
interesniy-kiev.livejournal.com,
archunion.com.ua

© Валерій Лисенко, Київ 2013

ПЛАН КИЄВА в 10 ст.
за М. В. Закревським

Від переправи біля Неводничів, Довгою нивою повз Берестове і Клов, Івановим шляхом, через Перевісище і далі на Білгород пролягав транзитний торговий шлях зі сходу на захід. Згідно старої традиції, вид на Київ зображали від Дніпра, зі сходу

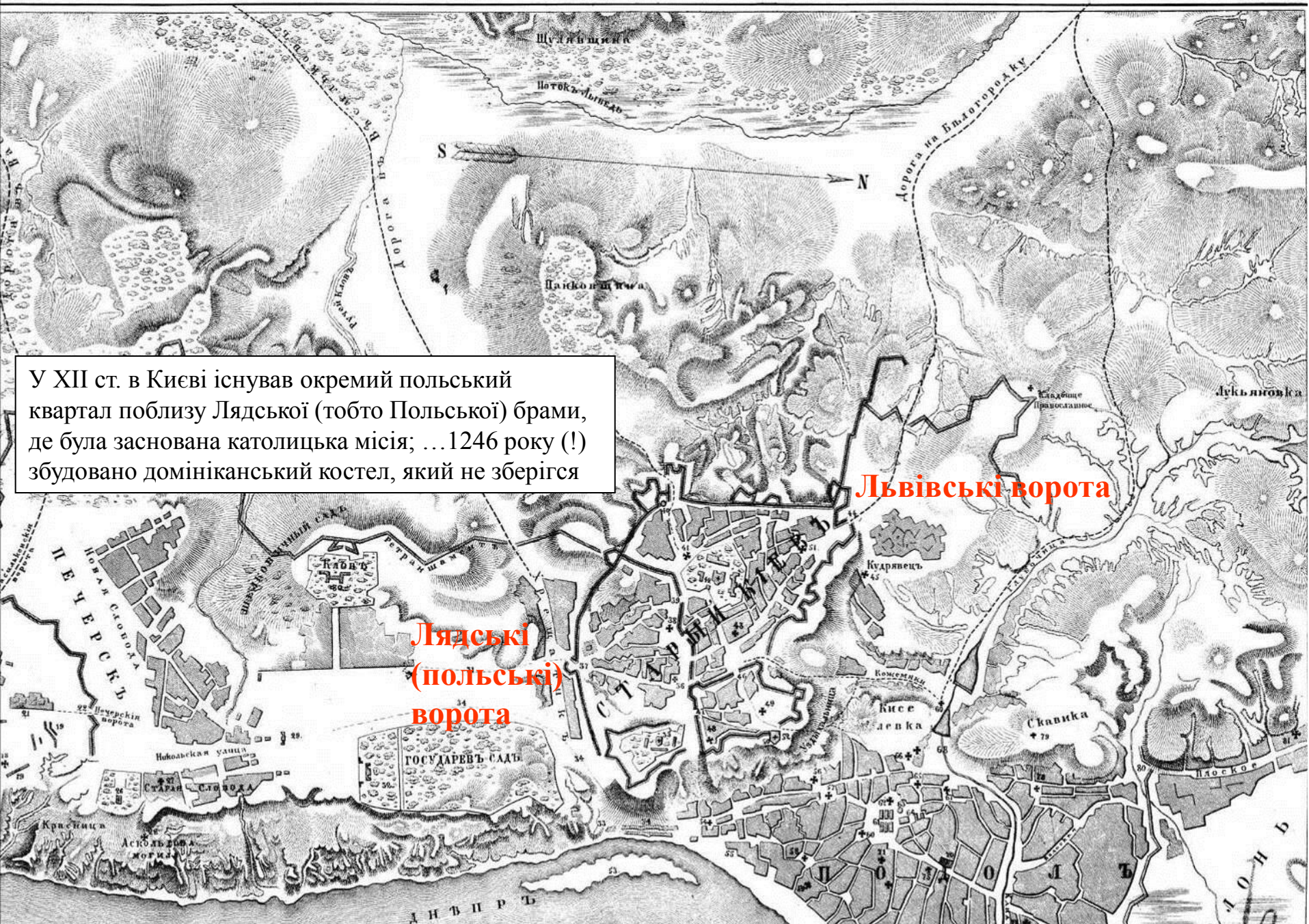

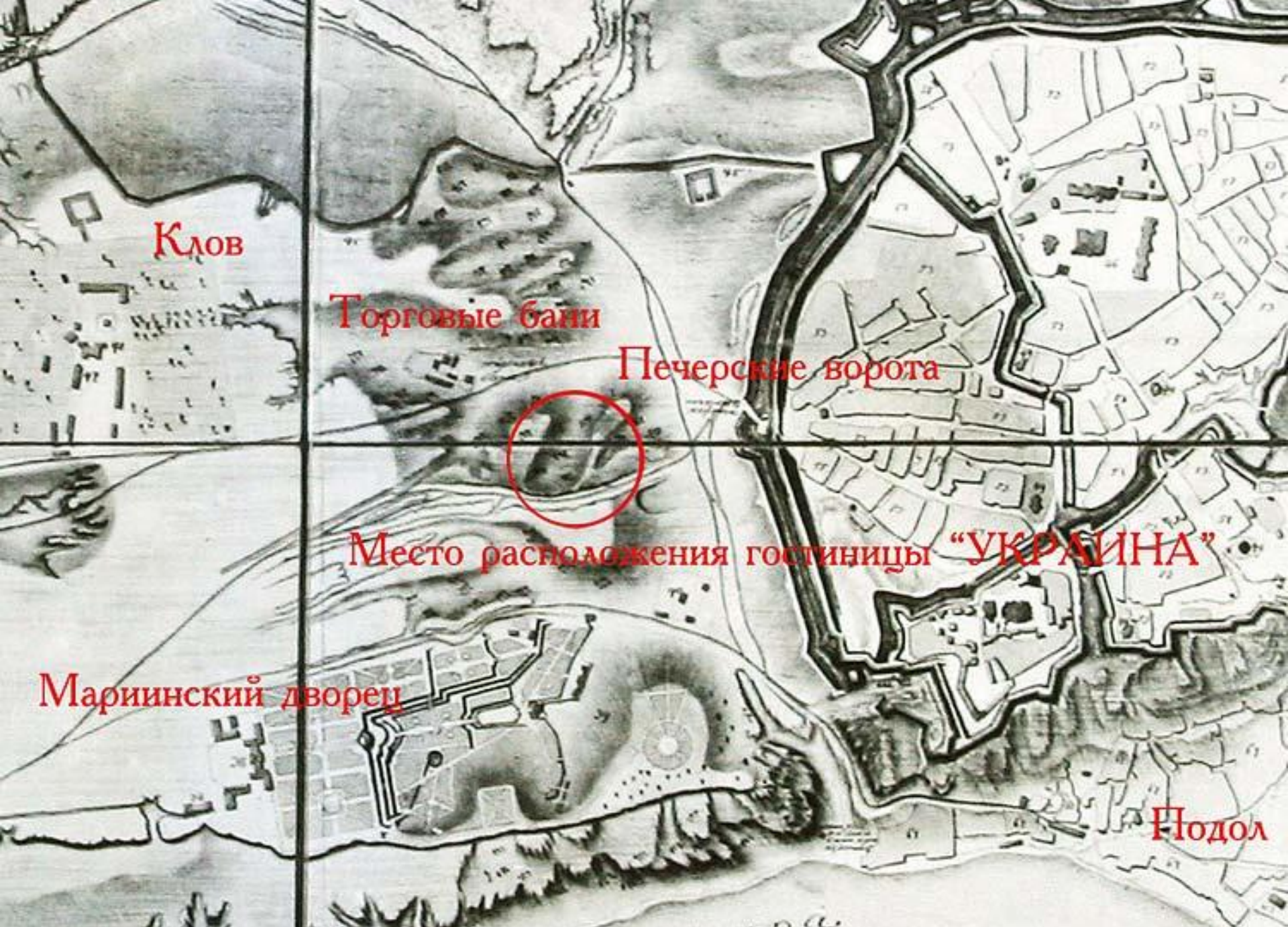
Печерські ворота

Д н і п р о

Від цих воріт 6 грудня 1240 року військо хана Батия увірвалося до Верхнього міста

Фрагмент плана Киева 1780 г.

Протягом XVIII ст. Київ був прикордонним містом на рубежах з недружніми Польщею та Кримом. На початку XIX ст. кордони Російської імперії були значно розширені, стали інтенсивніше розвиватися торгівля, промисловість, культура. Відтак Київ почав тіснити власну фортецю, крізь древні оборонні вали почали *прорізати* вулиці.

Місце нинішнього Майдану на початку 1850-х років. Ліворуч садиба на місці майбутнього Головноштамту належить родині вихідців з Саксонії Ейсманів.

Університетський професор-юрист, відомий громадський діяч та мільйонер Густав Іванович Ейсман тричі обирався міським головою. На пагорб піднімаються рештки валу часів Ярослава Мудрого.

Вгорі по центру Георгіївський храм, праворуч Софійський собор. Внизу спорудження майбутнього будинку Дворянського зібрання

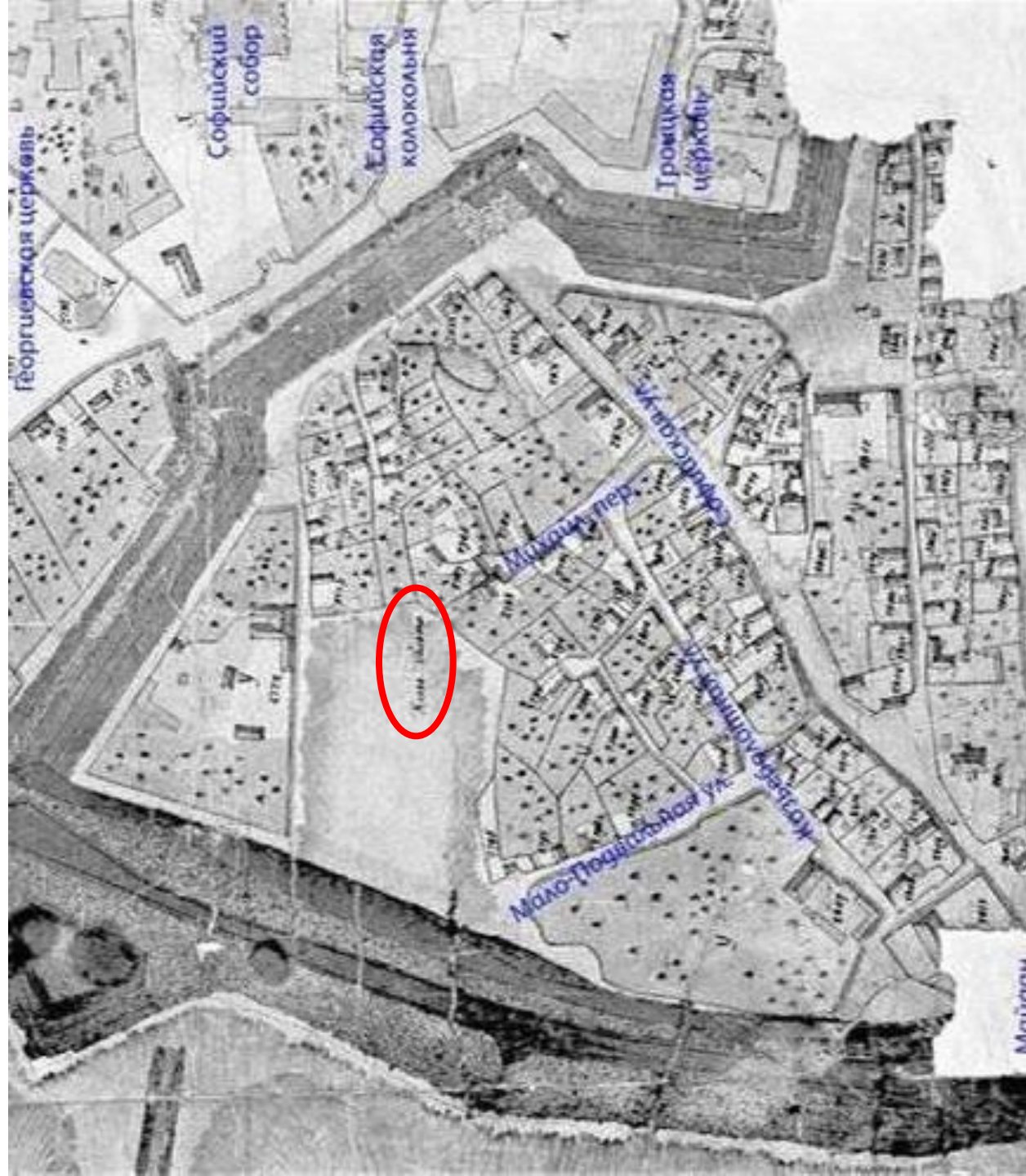
Розкоп Лядської брами, 1981. Археологи В. Ленченко, М. Сагайдак, В. Харламов. Звід пам'яток історії та культури. Київ. Т. 1, ч. 2. М-С. Київ, 2003, С. 724

Й. Ляуфер. Вид на Інститут шляхетних дівчат від Козиного болота. 1850–ті роки. Літографія

На початку
XIX ст. краєм
Хрещатого
яру все ще
проходила
нижня лінія
древніх валів
Верхнього
міста.

Козине
болото на
плані
провідного
київського
архітектора
початку XIX
століття
Андрія
Меленського

Місце Козиного
болота на плані
1873 року

У першій половині XIX ст. древні вали Верхнього міста були знесені. На їх місці *прорізано* вулиці, що променями розходилися від фортечних воріт.

Сюди поступово перемістився з Подолу центр комерції, громадського та культурного життя. Велику роль у ньому відігравали поляки з приєднаних до Російської імперії земель.

Тарас Шевченко наймав помешкання “на Козиному болоті”.

Впливом на життя міста військові з часом поступалися підприємцям, зокрема цукрозаводчикам. З середини XIX ст. Київ стає “цукровою столицею” Російської імперії й забудовується, у значній мірі, на “цукрові гроші”.

Микола Лесков дружив з Тарасом Шевченком і залишив про нього чудові спогади. Фото Шевченка, виконане його приятелем Іваном Гудовським, на паспорту від ательє фотографа і поета Влодзімежа Висоцького

Тарас Шевченко. Костел у Києві. Ліворуч будинок
домініканського монастиря, згодом перетворений на плебанію.
З 2013 р. в ньому розмістилося посольство Канади

Хрещатицька площа, в центрі фонтанчик, що майже офіційно отримав прізвисько «Урод» – споруджений за повелінням жорстокого генерал-губернатора Дмитра Гавриловича Бібікова, однорукого деспота, який тримав у страху весь Південно-Західний край.

Під горою готель «Росія», заснований 1830 року. Тутешня прислуга обікрала **відомого британського чорношкірого актора-трагіка Айру Олдріджа**, особливо уславленого роллю Отелло (праворуч його портрет, виконаний Тарасом Шевченком).

Київські старожили згадували, як у 1810 році на розі Хрещатику і вул. Бегічевської (з 1842 р. Інститутської) о третій годині дня денщик генерала Бегічева виносив на балкон киплячий самовар, навкруги столу розміщувалося все сімейство, а перехожі простодушно витріщалися на це дійство.

Інститут благородних дівочь побудований близько 1843 р. архітектором Вікентієм Беретті, який також керував спорудженням червоного корпусу імператорського університету святого Володимира.

ВІДЪ КІЕВА.
ІНСТИТУТЪ.

І. Кордунъ.

КІЕВЪ.

Куба 1872 года.

Иркутский Государственный Университет.

Д. В. В. В. В.

Ліворуч будинок Дворянського зібрання побудований у 1860-х роках на садибі поміщика М. Понятовського. 3 січня 1897 р. тут відбувся перший у Києві пробний сеанс «живих картин» сінематографа системи братів Люм'єр, невдовзі після якого театральний антрепренер Микола Соловцов почав регулярні кіносеанси в цирку Огюста Бергоньє на Фундуклеївській (нині будинок театру ім. Лесі Українки).

Трактир цегельного фабриканта Якова Бернера

До 1876 року площа називалась Хрещатицькою.
Вдалині: будівля Присутствених місць (1857)
перекрила древній Житомирський шлях, який став менш
потрібним після прокладки Брест-Литовського шосе
(нині проспекту Перемоги).

Літографія Й. Цеглінського з малюнка відомого
білоруського художника і мандрівника Наполеона Орди.

Будинок фотографа Івана Гудовського

З колекції світлин на скляних пластинах кінця
XIX ст. із запасників ліцею Кольбера в Парижі

Крещатикская площадь. На втором плане, за зданием дворянского собрания — дом Ф. Рыльке. 1860-е

Ателье «Фотография» Ивана Гудовского размещалось в самом центре Киева – на нынешнем Майдане Независимости. С фотоснимка конца 1850-х гг.

Види Софіївської вулиці

1870-й рік. Садиба на місці майбутнього Головноштамту належить родині вихідців з Саксонії Ейсманів. Університетський професор-юрист, відомий громадський діяч та мільйонер Густав Іванович Ейсман тричі обирався міським головою

Odbito w Lit. A. Dzworikowskiego.

Lit. J. Cegiński.

WIDOK CZĘŚCI KRESZCZATYKU
od Ogrodu publicznego.

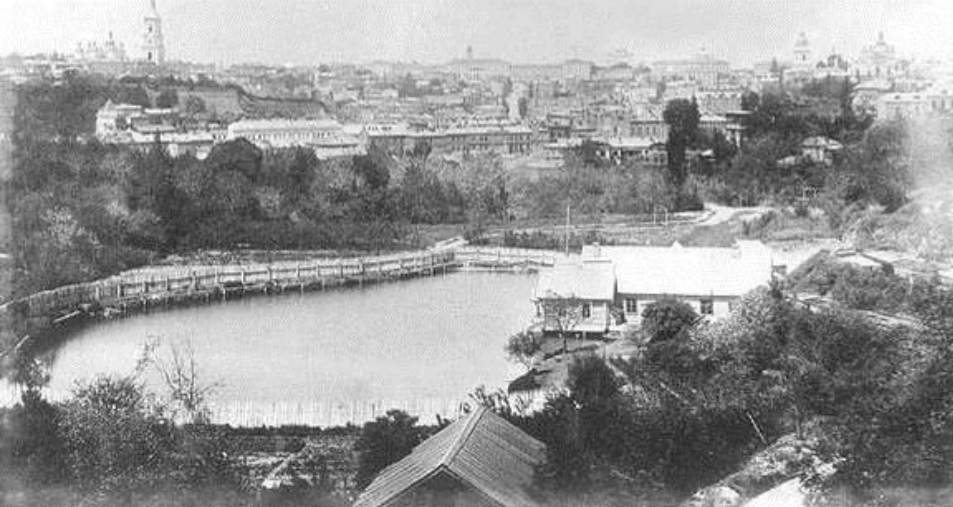

Николай Сементовский: «...29 июля 1874 года заложен и в 1876 году, окончен наружною постройкою каменный городской дом, главный корпус которого в три, а боковые, в коих устроены торговые магазины, в два этажа; на главном корпусе устроена башня для часов. Дом внутреннею отделкою окончен в 1877 году; за городским домом насажен сквер. Архитектором и строителем дома был А. Шилле. 29 января 1878 года дом этот освящен и в нем Городская Дума имела первое свое заседание в торжественном зале. Зала в два света, с хорами, длина ее 27 арш. (около 19 м) и ширина 18 арш. (около 13 м). На меблировку этой залы израсходовано 4373 руб., на постройку дома употреблено 326,000 руб. На главном корпусе устроена башня для часов с пирамидальным куполом, на верху которого, на шаре, поставлена 20 августа 1876 г. цинковая полая статуя, изображающая Архангела Михаила, поражающего чудовище; величина ее 3 арш. 10 вер. (около 2,6 м). Статуя исполнена по рисунку г-жи Куликовской; модель сделана в Берлине и отлита на заводе Кастнера, принадлежавшем Гейсу. Шар и статуя были позолочены. Ценность статуи 1,100 руб., а заказ статуи, позолота, доставка и постановка ее на башню обошлись до 1,000 руб. Часы башенные – изделия заграничного, с боем, установлены в 1878 году».

L'Hôtel de Ville.

Городской домъ.

До 1890-х років одразу за Думською площею починався чималий лісопарк, що належав вихідцю з Саксонії, доктору медицини Фрідріху Мерінгу. Через 10 років по його смерті, у 1898 р., спадкоємці організували велику прибуткову будову цієї території.

В 1895–97 гг. на углу Крещатика и Николаевской улицы по проекту архитекторов Э. Брадмана и Г. Шлейфера было построено здание лучшей городской гостиницы "Континенталь". Здесь, в частности, останавливались певцы Л. Собинов и Ф. Шаляпин; писатель И. Бабель, поэты К. Бальмонт, А. Мандельштам и В. Маяковский; режиссеры В. Мейерхольд и К. Станиславский. В 1919 г. в здании гостиницы устраивало собрания городское объединение художников, литераторов, артистов, музыкантов, сокращённо называемое "ХЛАМ".

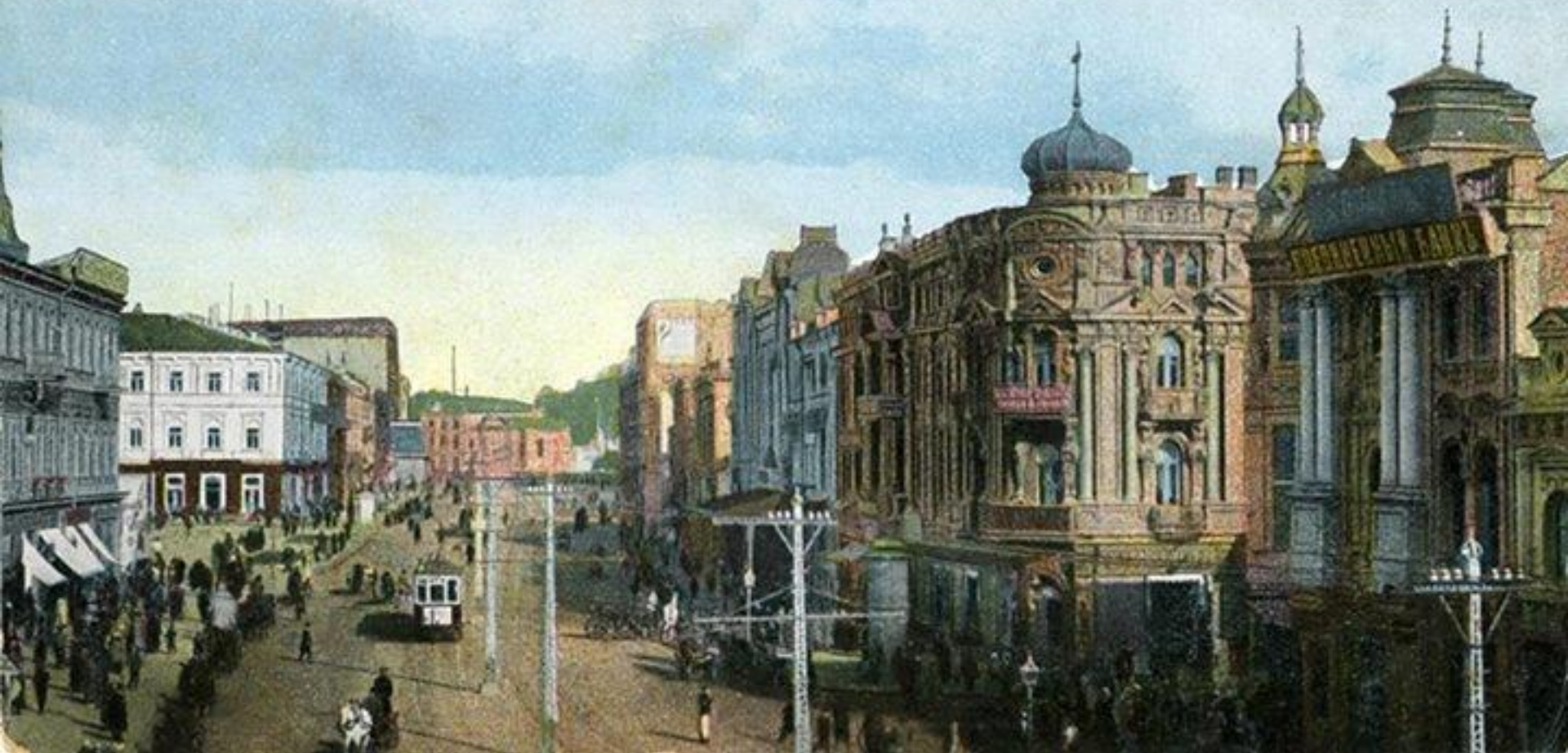

Николаевская улица, слева лучший киевский отель Континенталь (арх. Эдуард Брадтман, Георгий Шлейфер, 1897). Шикарное здание справа (арх. Георгий Шлейфер, 1898) – Соединенный южнорусский промышленный банк, а в первом этаже самый известный в Киеве табачный магазин главы киевской караимской общины Соломона Когена.

Кіевъ. Крещатикъ.

Привѣтъ изъ Кіева!

Упряжки русская городская и загородная. Английские Шоры.

ШОРНЫЙ МАГАЗИНЪ Н. Ф. МАСАЛИТИНА

КІЕВЪ, Брещатикъ, № 9.

Телефонъ № 892.

Большой выборъ разной упряжи. Всевозмож-
ные сѣдла. Предметы для экономій.

СКЛАДЪ ЭКИПАЖЕЙ

Городскихъ и провинциальныхъ, Новыхъ
и малолѣзныхъ.

Экипажные принадлежности.

СОБСТВЕННЫЯ МАСТЕРСКИЯ

ПРИЕМЪ ЗАКАЗОВЪ и ПОЧИНКА.

Армики лѣтніе и зимніе на мѣху, поддевки, безрукавки, шинны, помы, перчатки.

Предметы для флирта и сватовъ.

Издание С. М. Богуславского.

79.

Эмануилъ Бартъ

Кіевъ, Николаевская ул. № 3.

Складъ

МАШИНЪ и ПРИНАДЛЕЖНОСТЕЙ

ДЛЯ

ПИВОВАРЕННЫХЪ ЗАВОДОВЪ,

ПИВНЫХЪ СКЛАДОВЪ, ла-

вокъ, ресторановъ, буфе-

товъ и т. п.

Телефонъ № 1535.

Складъ

Л. Р. Кинстеданіа Л. Кинстеданіа
Дня 3 грудня 1904
д. Зусиди
В. Котляков

ИЗЯЩНОЕ
ИСПОЛНЕНИЕ
ВСЕВОЗМОЖНЫХЪ
ФОТОГРАФИЧ. РАБОТЪ

УВЕЛИЧЕНИЕ
ПОРТРЕТОВЪ
ДО НАТУРАЛЬНАГО
ВЕЛИЧИЯ

КІЕВЪ, НИКОЛАЕВСКАЯ 4

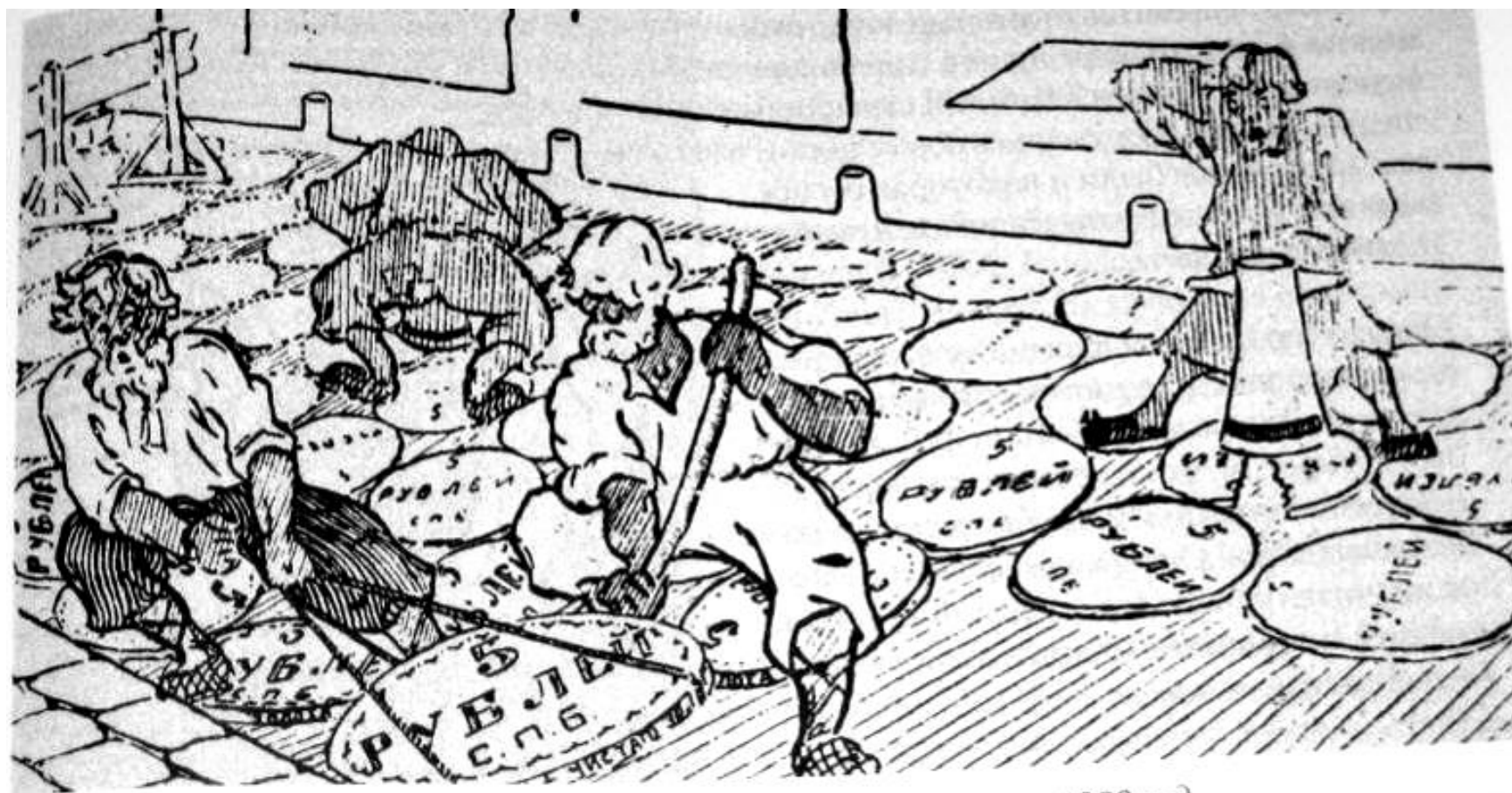
НЕГАТИВЫ СОХРАНЯЮТСЯ

№

Архитектор Е.П.Брандтман по заказу дрессировщик коней П.С.Крутикова построил в 1903 г. на Николаевской улице новое здание «Гиппо-Палас» («Конный Дворец») — единственный на то время в Европе 2-этажный цирк. Просторный зал на 2000 мест, огромный стеклянный купол над манежем, удобные кресла для каждого зрителя, отличная акустика, приспособления для трансформации арены, паровое отопление, электрическое освещение, паркет в фойе, гардероб — новинки для того времени. Заинтригованная киевская публика повалила к Крутикову. Начались неслыханные для тогдашних цирков аншлаги, «Гиппо-Палас» стал одной из достопримечательностей города. Здесь проводились чемпионаты по вольной борьбе, выступали известнейшие отечественные и иностранные артисты, пели Федор Шаляпин, Леонид Собинов, Тито Руффо, читал стихи Владимир Маяковский. Здесь 29 апреля 1918 года Всеукраинский съезд хлеборобов избрал гетманом Украинской Державы Павла Скоропадского. Фото 1931 г., здание уничтожено пожаром Крещатика в конце сентября 1941 г. С 1964 г. на этом месте кинотеатр «Украина»

“Король бруківки” – київський інженер Всеволод Демченко заробив олігархічний капітал на будівельних підрядах. Шлях до вигідних контрактів пролягав через крісло депутата міськдуми, відкати та просвіропейську риторичку. Досі на деяких київських центральних вулицях збереглася тодішня бруківка!

Карикатура по поводу стоимости мощения киевских улиц. 1909 год

В 1910 году газета «Киевские вести» опубликовала стихотворные заметки Самуила Маршака под названием «Жестокое лето»:

*Вот город N!.. Какой-то шаромыжник
Кругом разрыл на улицах бульжник,
Остановил трамвай. Город N —
В развалинах, как древний Карфаген.
Ремонт... Ремонт...
В Пьемонт! В Пьемонт!
В Неаполь! В Пизу, Рим иль Ниццу!
В какой угодно дальний путь...
Куда-нибудь — но за границу!*

Бруківка на Думській площі зберігалася до 1934 року.

Перший в Російській імперії електричний трамвай курсував по Хрещатику в 1892–1936 роках, потіснивши візників та омнібуси (кінні “маршрутки”)

Міський дім

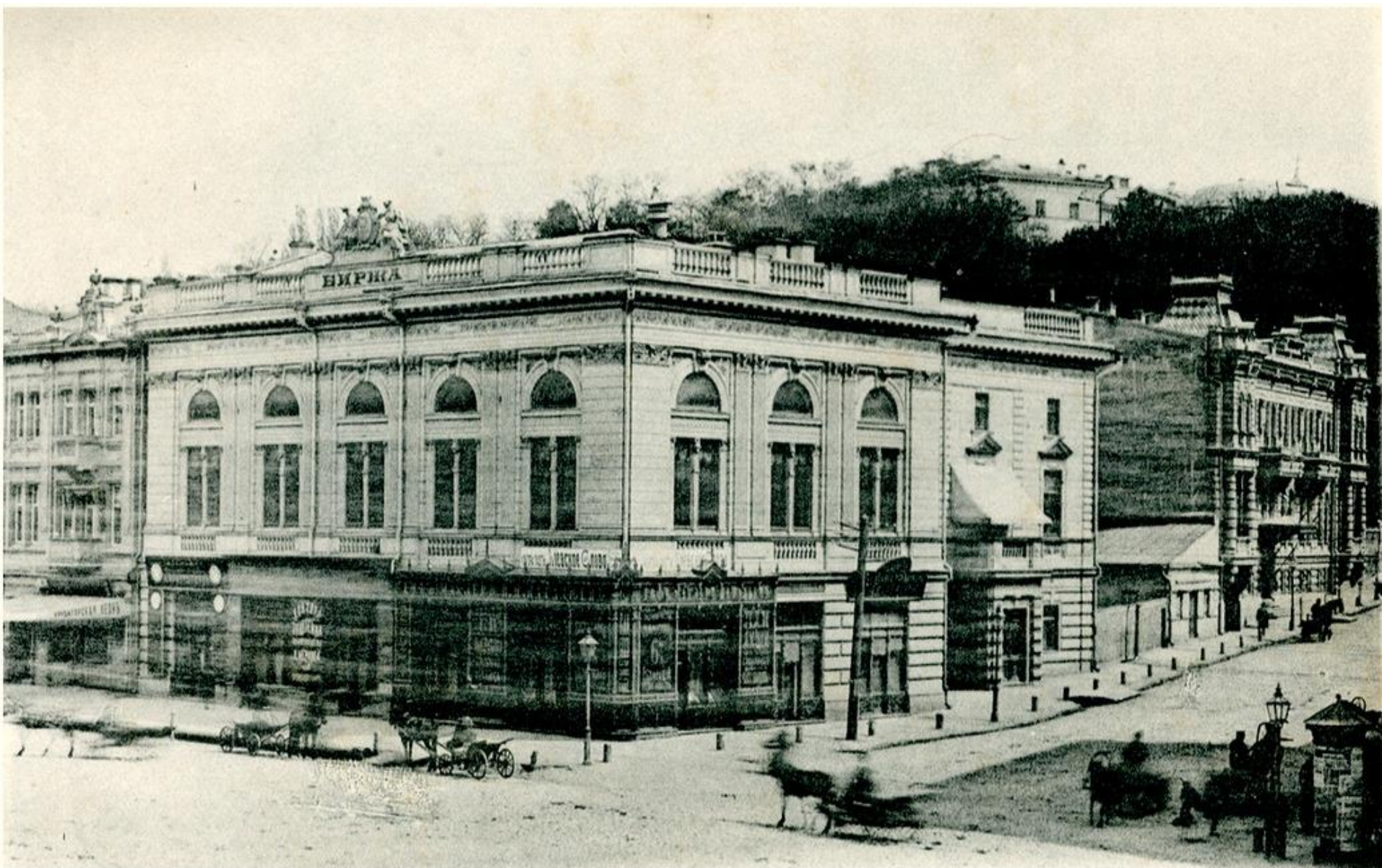

В 1901 году боковые крылья здания были надстроены по проекту городского архитектора А.Кривошеева третьим этажом

Кієвъ. Городская Дума

на Крещатикѣ.

Зданіе Биржи. (къ стр. 134).

Ще 1888 року інженер-полковник Фабриціус отримав дозвіл на спорудження критого ринку в своїй садибі на Думській площі. Але група гласних направила протест міському голові і рішення скасували. Коли 7 лютого 1892 року Хрещатиком пішов перший паровий трамвай, Фабриціус запропонував свою садибу вже для трамвайного парку. Хоча Фабриціус сам був гласним і мав досить впливових однодумців у міському парламенті, дума такого не допустила. Попри те, що більшість проєктів Фабриціуса не здійснилися, киянам він запам'ятався як фанатичний колекціонер творів мистецтва, засновник міського яхт-клубу, новатор, який перший заговорив про артезіанське водопостачання, каналізацію тощо.

Характеристика Киевской городской думы, данной в 1910 г. бывшим гласным Филиппом Ясногурским, домовладельцем с Лукьяновки:

Все 72 отца города – абсолютно христиане. Нет между ними ни еврея, ни татарина, ни азиата, имеется даже один духовный отец. Меж тем, никто из нас не видел, чтобы за четырехлетний срок посещения гласными думского собрания – этого храма, долженствовавшего дышать правдой, честностью, справедливостью и благонравием, хотя бы один из гласных осенил себя крестным знаменем. Входят гласные в думу, как в харчевню, и ведут заседание с вонючими папиросами во рту, – с чаепитием и руготней, точь-в-точь как в Государственной думе. Никакого приличия и благонравия не соблюдается... Прихожу к выводу, что в думском составе гласных благочестивых христианских помыслов и деяний не существует.

провулок
Козиноболотний

Трактир Якова Бернера,
вулиця Софійська

вулиця Мала
Житомирська

вулиця Михайлівська

В 1730-х роках тут з'явилися перші дерев'яні будинки, а в 1750-х — кам'яні. 1869-го року площа отримала назву Хрещатицька. До 1871 р. на площі був ринок, відбувалися циркові вистави, гуляння. З 1876 р. площа зветься Думською

*Хрещатицький провулок і
Софійська вулиця.*

*Михайлівська вулиця.
Праворуч садиба відомого
підприємця Якова Каплера,
батька славетного
радянського
кінематографіста Олексія
(Лазаря) Каплера.*

Фото 1900-х років

№ 32. Київ — Kiev

Михайловская улица. — Rue Michailowskaja.

У центрі фото над будинками чорніє тонкий димар електростанції Купецьких лазень, побудованих інженером Гавриїлом Позняковим та його тестем – відомим годинникарем, швейцарцем Целестіном Верле

Золотая медаль.

За соборъ Св. Влад.
въ г. Кіевѣ.

Золотая медаль.

За Соборъ
въ г. Ялтѣ.

Художественная
ИКОНОСТАСНАЯ МАСТЕРСКАЯ
А. И. Мурашко.

Существуетъ съ 1827 года.

Сотрудникъ по Владимірскому Собору.

Принимаетъ на себя: всякаго рода ико-
ностасныя работы живописи, рѣзбу
рамъ, столярную и позолотную работы,
отдѣлку живописью и фресками стѣнъ
храмовъ; реставрацію картинъ.

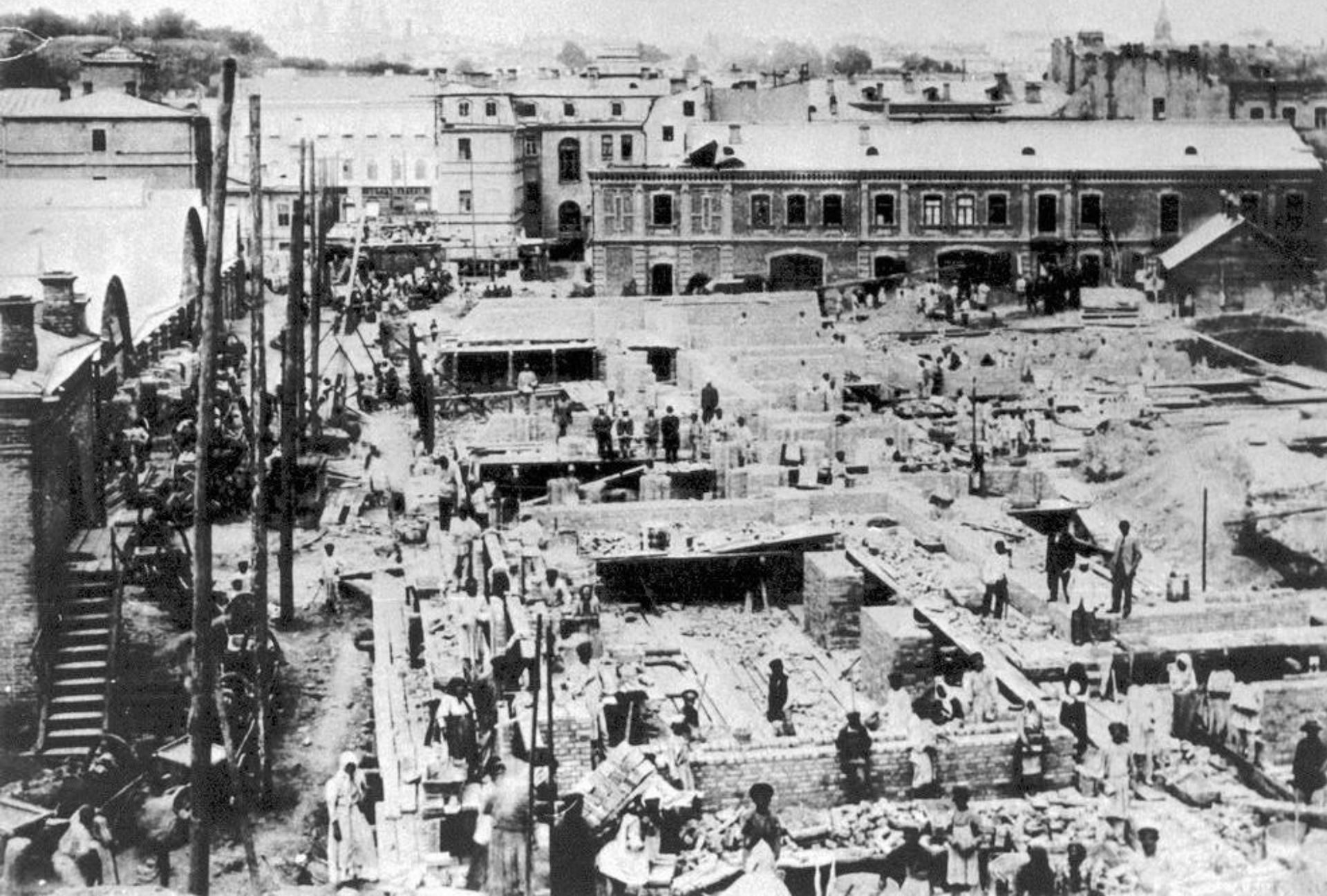
Въ г. Кіевѣ, Мало-Житомирская ул.,
соб. домъ № 14.

Микола Пимоненко.
Київська квіткарка. 1897.
Думська площа, вид на
початок Миколаївської
вулиці

1895 год. Строительство в усадьбе Ф. Меринга
Примерно ул. Архитектора Городецкого 3–9

1900-ті роки: вже є Миколаївська вулиця, але на початку Хрещатика ще стара забудова

Кіевъ — Kiew

Крещатикъ

Площадь предъ Городской Думой въ Кіевѣ, гдѣ будетъ поставленъ памятникъ П. А. Столыпину.

На Царській (Європейській) площі до 50-річчя скасування кріпацтва, 30 серпня (14 вересня за нов. ст.) 1911 р. найбільший монумент Олександрові II Визволителю відкрив імператор Микола II у супроводі родини, двору та уряду на чолі з прем'єром Петром Аркадійовичем Столипіним. Того ж вечора в антракті опери «Казка про царя Салтана» Столипін був смертельно поранений агентом охоранки Дмитром (Мордехаєм) Богровим. Це був далеко не перший замах на життя Столипіна.

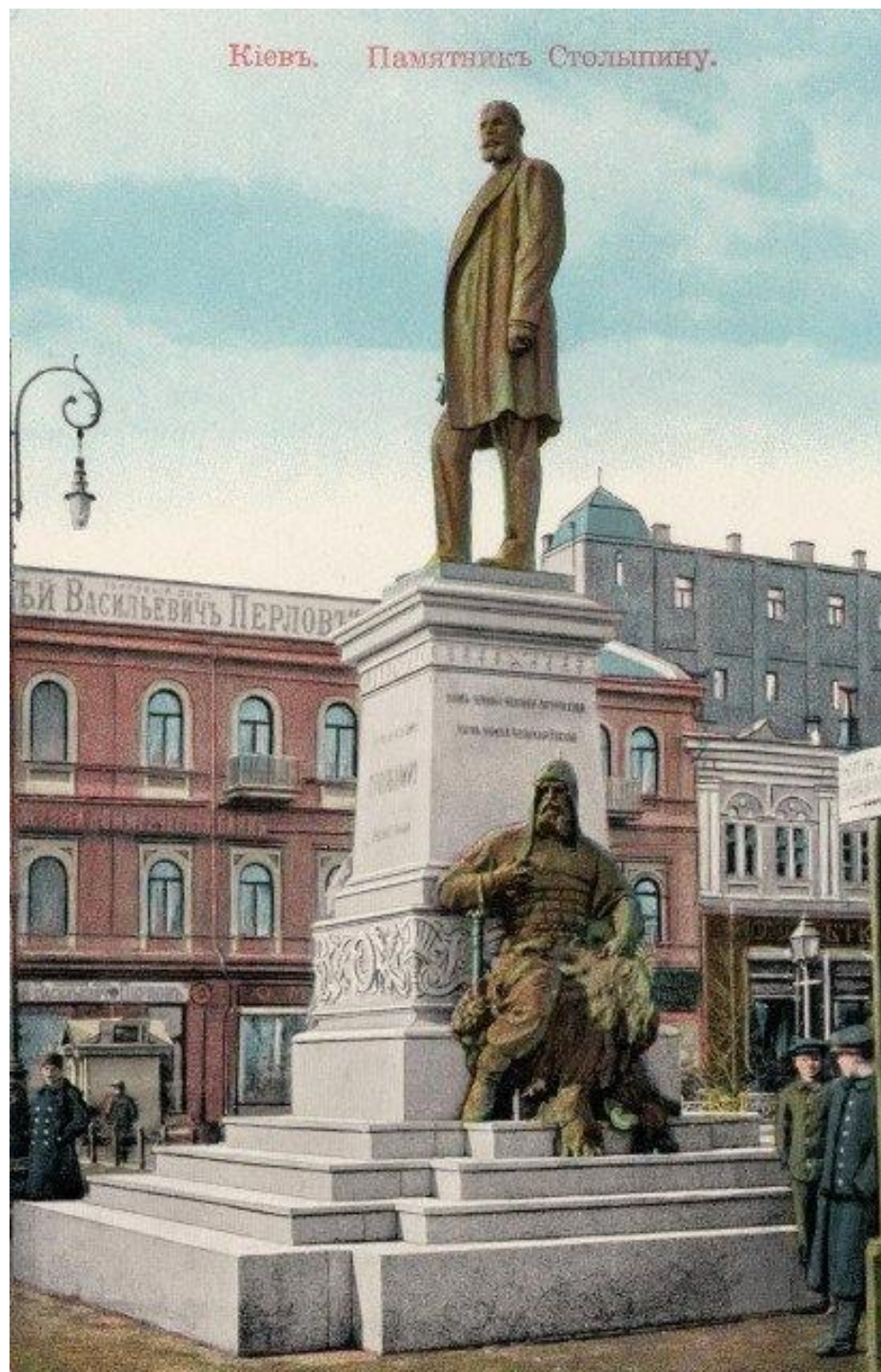
*Перенесення тіла Столипін з клініки Маковського
до Києво-Печерської Лаври 9 вересня 1911 року*

Открытіє памятника П. А. Столыпину въ Кіевѣ. 1. Снятіє завѣсы съ памятника. По фот. А. Савельева.

Пам'ятник прем'єр-міністру
Петру Аркадійовичу Столипіну,
перед міською Думою було
споруджено на пожертви киян у
вересні 1912 р.

Напис на постаменті: «Вам
потрібні великі потрясіння —
нам потрібна Велика Росія».

Кієвъ.—Kіew. № 89.

Памятникъ П. А. Столыпину
на Крещатикѣ.

Київъ. Крещатикъ.

На задньому плані справа наліво: біржа (арх. Г. Шлейфер, 1876), прибуткові будинки фабриканта цегли Якова Бернера по Хрещатику 7 (1880) і ювеліра Йосипа Маршака по Хрещатику 5 та 3 (згодом там розмістився Цукротрест), дім Слов'янського на Європейській площі (близько 1895)

Київ. Хрещатикъ.

Пам'ятник Столипіну навпроти кафе «Семадені». Монумент був споруджений у 1913 році, через два роки після вбивства прем'єр-міністра Російської імперії Петра Аркадійовича Столипіна у київській опері, з ініціативи російських націоналістів. У 1917 році пам'ятник був знесений, при цьому як символічна помста за переслідування і страти революціонерів у 1906-1907 рр. постать монумента було «повішено» на спеціально спорудженому ешафоті. Місце для пам'ятника клуб російських націоналістів та їхні депутати в міській думі вибрали не випадково. Кафе «Семадені» було розташоване біля біржі й мало статус «неформальної біржі», де збиралося чимало єврейських комерсантів. Для російських націоналістів, котрі змагали за російську комерцію супроти єврейському торговому капіталу, вибір цього місця для пам'ятника означав символічну присутність російського націоналізму в комерції та торгівлі.

Вулиця Хрещатик – торговельний капіталістичний центр міста. Позаду пам'ятника – будівля Київської міської думи (на фото не видно), отже пам'ятник Столипіну також присутній біля основної муніципальної установи. На постаменті видно також фігуру богатира, зверху над ним відома цитата Столипіна «Вам нужны великие потрясения, нам нужна Великая Россия». Знімка також фіксує динамічний транспортний рух Хрещатиком (віз, карета, трамвай та автомобіль) й чіткий поділ на транспортну та пішохідну зони вуличного простору. Ольга Мартинюк ivivcenter.org/uk/uid/picture/?pictureid=11252

На углу Институтской, по Крещатику, 13 (старая нумерация) — здание биржи, построенное в 1886 г. по проекту арх. Георгия Шлейфера, достроенное им же в 1891 г. в сторону ул. Институтской. Первый этаж арендовали владельцы магазинов и лавочек, на втором находился зал биржевых собраний, маклерская канцелярия и архив. После революции здесь размещался Трест легкой промышленности, позднее — киевский Клуб инженеров и техников, а перед войной — Киевский горсовет.

Будинок Київського кредитного товариства по Інститутській, 6 (архітектори Володимир Ніколаєв і Георгій Шлейфер, 1894).

На розі коло біржі кругла металева трансформаторна будка міської електромережі.

КИЕВСКОЕ ОТДѢЛЕНИЕ
С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО
МЕЖДУНАРОДНАГО БАНКА

ПОМѢЩАЕТСЯ

НА

Институтской ул., собств. домъ, № 1-й.

ДИРЕКТОРЪ

Потомственный Почетный Гражданинъ

Коммерціи Совѣтникъ

РАТГАУЗЪ.

Товарищи деректора

Германъ Ивановичъ Вольгемуть

✱ И ✱

Рудольфъ Петровичъ Столенверкъ.

Московскій Купеческій Банкъ

учрежденъ въ 1866 г.

Основный капиталъ Р. 5,000,000.

Запасный капиталъ свыше Р. 6,000,000.

Правленіе въ Москвѣ, Конторы: въ С.-Петербургѣ
и Кіевѣ.

КИЕВСКАЯ КОНТОРА

МОСКОВСКАГО КУПЕЧЕСКАГО БАНКА

Крещатики, № 19.

Адресъ для телеграммъ: Кіевъ, Купеческій.
Телефонъ № 931.

Производитъ всѣ Банковыя операціи:

Учетъ векселей, тиражныхъ % бумагъ и купоновъ.
Ссуды подъ залогъ % бумагъ.
Спеціальныя счета подъ % бумаги и векселя.
Покупка и продажа % бумагъ.
Страхование выигрышныхъ билетовъ.
Текущіе счета простые и условные.
Вклады на срокъ и до востребованія.
Выдача переводовъ и аккредитивовъ.

Пріемъ вкладовъ на храненіе.

Управляющій П. К. Скордели.

Довѣренныя: А. Г. Власовъ, Л. А. Гайдуковъ,
С. М. Бояриновъ.

Туда-же переведено Главное Агентство
Московского Страховаго Общества
для Кіевскаго района.

Главный Агентъ П. К. Скордели.

Из письма Менахем-Мендла, героя Шолом-Алейхема:

«...Я втерся в компанию маклеров и сам стал, с Божьей помощью, не из последних, сижу уже у Семадени наравне со всеми за белым мраморным столиком, как в Одессе, и пью кофе со сдобными булочками. Такой уж здесь обычай – не то подходит человек и выгоняет вон.

Тут, у Семадени, и есть самая биржа. Сюда собираются маклеры со всех концов света. Здесь всегда крик, шум, гам, как – не в пример будь сказано, – в синагоге: все говорят, смеются, размахивают руками. Иной раз ссорятся, спорят, затем судятся, потому что при дележе куртажа вечно возникают недоразумения и претензии; без суда посторонних лиц, без проклятий, кукишей и оплеух никогда ни у кого – в том числе и у меня – не обходится...»

Кондитерская швейцарца Семадени на Крещатике, напротив Думы и биржи, была визиткой Киева конца XIX – начала XX в. Вспоминал её, в частности, Константин Паустовский. Фото 1910-х гг. Здесь в 1884 г. появились первые в Киеве телефоны – внутриофисные

КОНДИТОРСКАЯ ФАБРИКА ШОКОЛАДА

Перестановка кондитерского магазина

Б. А. СЕМАДЕНИ

ул. Киев., Крещатикъ № 13.

Телефонъ № 36.

ОТДѢЛЕНІЕ:

ул. Киев., В. Михайловскій соб. д. № 15/1. Телефонъ № 48.

Печенье, пряники, вафли, печенія, торты,
кремы, маршмэллоу, пирожные и кондитерские
изделия.

Пріемъ заказовъ на свадьбы, балы и пр.

БОЛЬШОЙ ВЫБОРЪ КОНДИТЕРСКОГО

Конфеты отъ 40 коп. до 2 руб.

Печенье, сухое варенье отъ 1 руб.

Сладкая вода.

Мороженное на заказъ,
Карамель противъ кашля „Кети-Босъ“.

При кондитерской, магазинъ безалкогольной
леффе, съ лимонами и тортиками, а также и съ
фруктами и вареньями, конфетами и шоколадами.

Цѣны самыя умеренныя.

Карамель від кашлю
«Кеті-бос» з
трав'яними
екстрактами створив
чеський кондитер
Соббітек

В цьому ж будинку
знаходилася крамниця
відомого на всю
імперію садівника
Вільгельма Крістера

САДОВОДСТВО и СЪМЕННОЕ ХОЗЯЙСТВО
"В. КРИСТЕРЪ"
(Владелецъ Ю. В. КРИСТЕРЪ).
ВЪ КІЕВѢ—фирма сущест. съ 1850 г.
Магазинъ Институтская № 2 (уголъ Крещатика).
Телефонъ № 2—54.
Садоводство, складъ и главн. конт. въ предм. „Пріорка“
Телефонъ № 20—54.

Огородныя, плод. таловыя, травя. Росеня, на сухой
рошныя, сельско-хозяйственныя, дровесныя и песчан. почв.
и хозяйственныя, кустарниковъ, фрукт. и декорат. многолѣтн. раст.

САДОВЫЕ РАСТЕНІЯ
КУСТАРНИКИ
ДЕРЕВЬЯ
и др.

КАТАЛОГИ ВЫСЫЛАЮТСЯ
ПО ТРЕБ. БЕЗПЛАТНО.

Адресъ почт. В. КРИСТЕРЪ—Кіевъ, Институтская
и телеграф.

«БЕСЪ КІЕВЪ» на 1925 г. ОБЪЯВЛЕНІЯ

Фирма существуетъ с 1885 года.

Б. А. СЕМАДЕНИ

КАРAMEЛЬ ОТ КАШЛЯ „КЕТТИ-БОСЪ“

Фабричное производство всевозможныхъ кондитерскихъ изделий: ШОКОЛАДЪ, КАРAMEЛЬ, КОНФЕТЫ и др.

*“Хмарочос Гінзбурга” на Інститутській (1913–1941,
архітектори А. Мінкус, Ф. Троуп'янський).*

*Працівники будівельно-інженерної контори Гінзбурга біля
трамвайного депо і першого трамвая для Хрещатика (1892).
Лев Гінзбург сидить попереду, на зчепленні трамвая*

Планъ Крещатика

и части прилегающихъ улицъ.

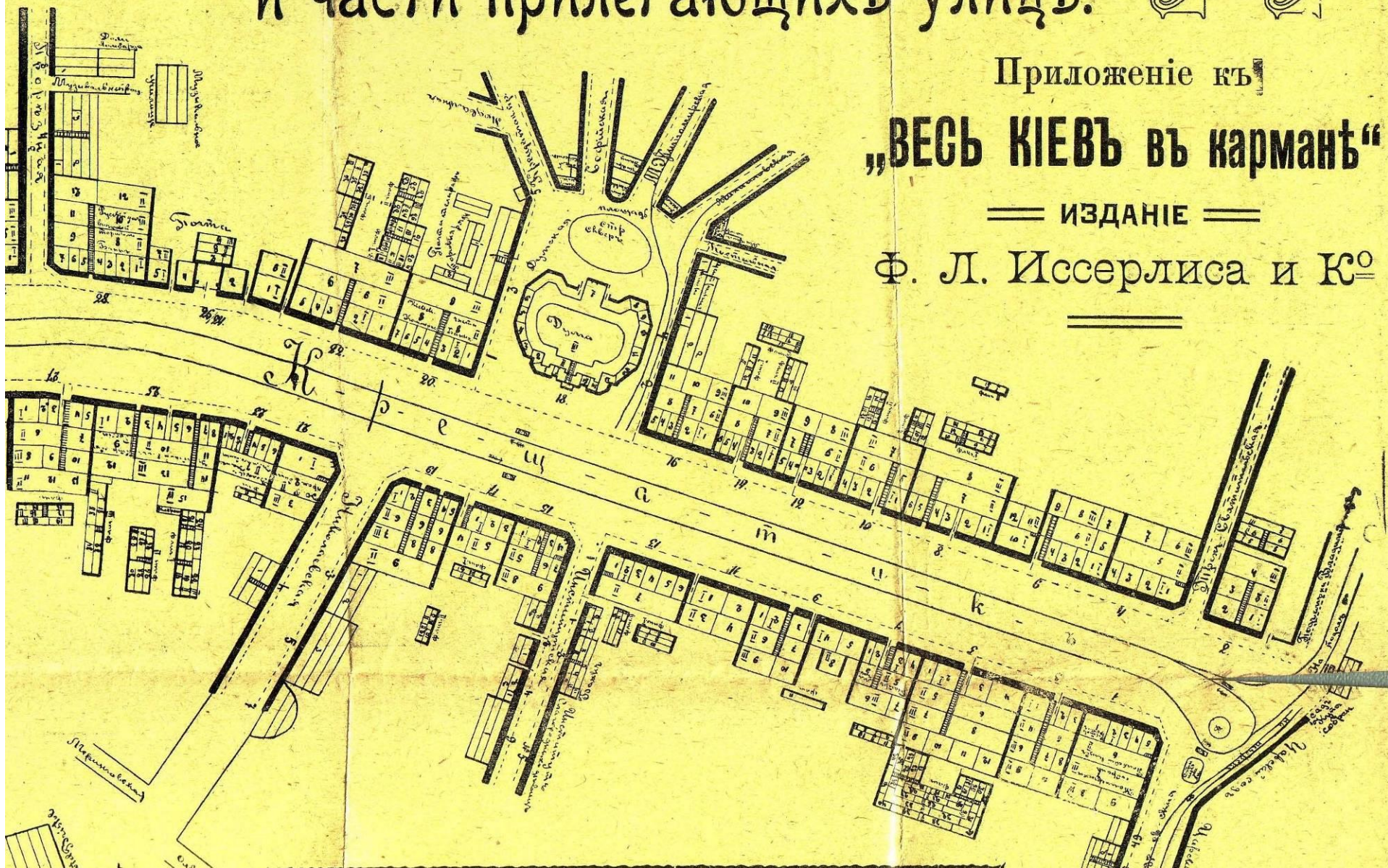
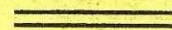

Приложене къ

„ВЕСЬ КІЕВЪ въ карманѣ“

== ИЗДАНИЕ ==

Ф. Л. Иссерлиса и К^о

ЛАНГЕНЗИПЕНЪ и К^о.

Центральное Дѣло Товарищества Шефферъ и Буденбергъ
Кіевъ, Крещатикъ № 5.

ОТДѢЛЪ АРМАТУРЫ:

Вентили, Краны, Предохранители, Манометры и Вакууметры, Термометры и Пирометры, Тахометры, Тальпотазиметры, Тягомеры, Счетчики, Динамометры, Водоотдѣлители, Водоуказатели, Контрольные часы, Индикаторы, Инжекторы, Регуляторы, Маслянки и пр.

ОТДѢЛЪ НАСОСОВЪ:

Ручные, приводные, паровые насосы всевозможныхъ системъ. Приводы, Клапаны, Трубы, Вуравы, Тараны. Устройство насосныхъ сооружений. Ассенизационные обходы. Водопроводныя принадлежности и пр.

ПОЖАРНЫЙ ОТДѢЛЪ:

Паровыя и ручныя трубы. Оборудование пожарныхъ командъ. Пожарная сигнализациа. Огнетушители, Каски, Топоры, Трубы—автомобили, Гидропульты, Экстинкторы, Гидранты, Рукава, Лѣстницы, Огне-лазы и пр.

Каталоги и списки безвозмездно.

Модно-Мануфактурно-Галантерейный МАГАЗИНЪ БО-МОНДЪ

въ КІЕВѢ,

Думская площадь № 3, въ домѣ гостин. „Россія“

Всегда имѣются въ громадномъ выборѣ
последнія новости сезона.

РУЧНОЙ ТРУДЪ

для УСТРОЙСТВА
МАСТЕРСКИХЪ
въ
УЧЕБНЫХЪ
ЗАВЕДЕНІЯХЪ

КРЕЩАТИКЪ
№ 43 по дѣлѣ

въ КІЕВѢ

ТОРГОВЛЯ

Торговая марка

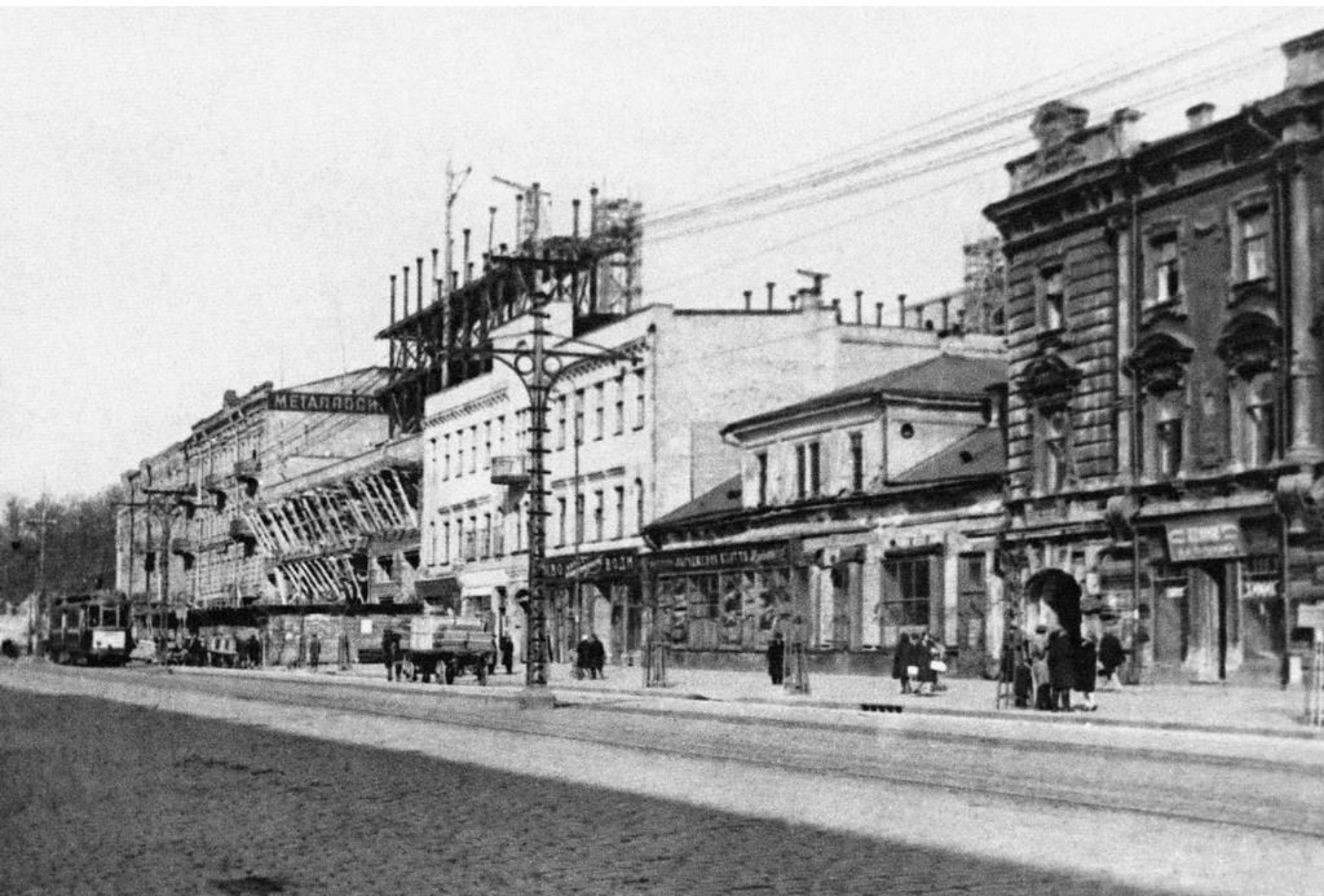
„Ручной Трудъ“

Англійскіе
Французскіе,
Американскіе,
столярные,
слесарные,
токарные,
бондарные,
рѣзчицкіе,
переплет.,
садовые,

телеграфные и для электрич.ск.
провод. инструменты.

Выбранные и отточенные инструмен-
ты для любителей. Готовые ящики съ раз-
ными инструментами для дѣтей. Ажурное де-
рево разныхъ сортовъ и принадлежности.

Конец 1910-х годов. Строительство дома госучреждений, ул. Крещатик 5

Лютий 1917 р. • Одна з перших маніфестацій у дні Лютневої революції на Хрещатику

Демонстрація на честь загиблих героїв 16 березня 1917 року

Маніфестація на Хрещатику в
дні Лютневої революції 1917 р.

16 (29 н. ст.) марта 1917 года «День праздника революции» ознаменовался в Киеве многотысячными демонстрациями. На Думской площади состоялся импровизированный «суд» над Столыпиным.

Літо 1917. Трохи вщухли бурхливі події весни, площа має мирний вигляд: на афішній тумбі реклама київських театрів, працюють магазини, ходить трамвай, ще на своєму місці – на шпилі – фігура покровителя Києва архистратига Михаїла. Про революційні потрясіння нагадує тільки порожній постамент пам'ятника Столипіну

Kiew. Einmarsch 4/III/18

Квітень 1918 р. Марш німецьких військ

Травень 1918

Позаду Думи

КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК В ВАРШАВЕ
КИЕВСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

РОССИЙСКИЙ ТОВАРИЩ
И. КРАСНОБАБА

КРАСН. ОБОИ

Проверка автотранспорта на Крещатике, после того, как 30 июля 1918 года на Липках гранатой эсера Бориса Донского был убит командующий немецкими войсками в Украине фельдмаршал Герман фон Эйхгорн. В 1941–43 гг. Крещатик назывался Эйхгорнштрассе

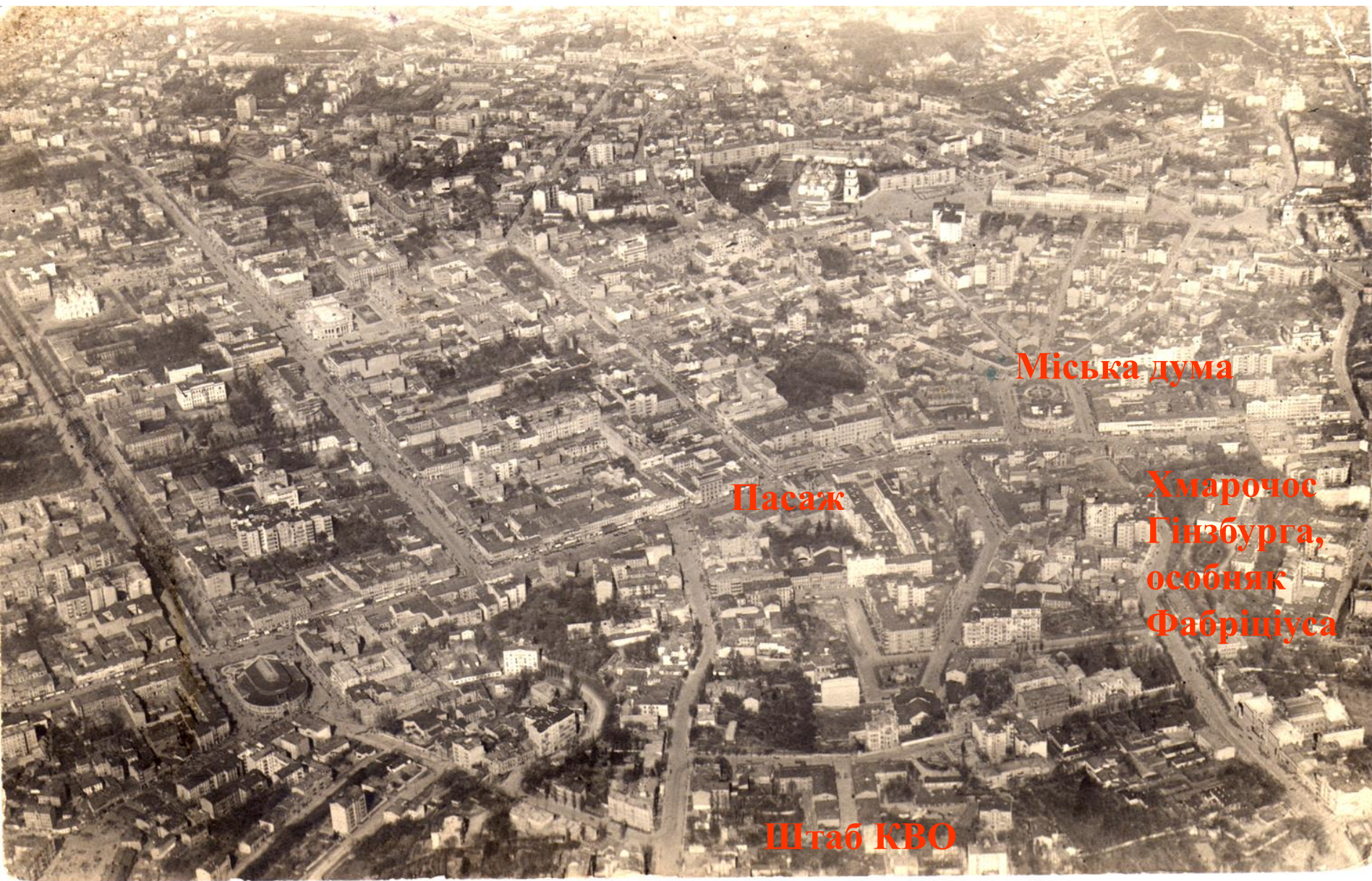
Deutsche Kommandantur

Хорошо
«ОЩЕЕ ДѢЛО»

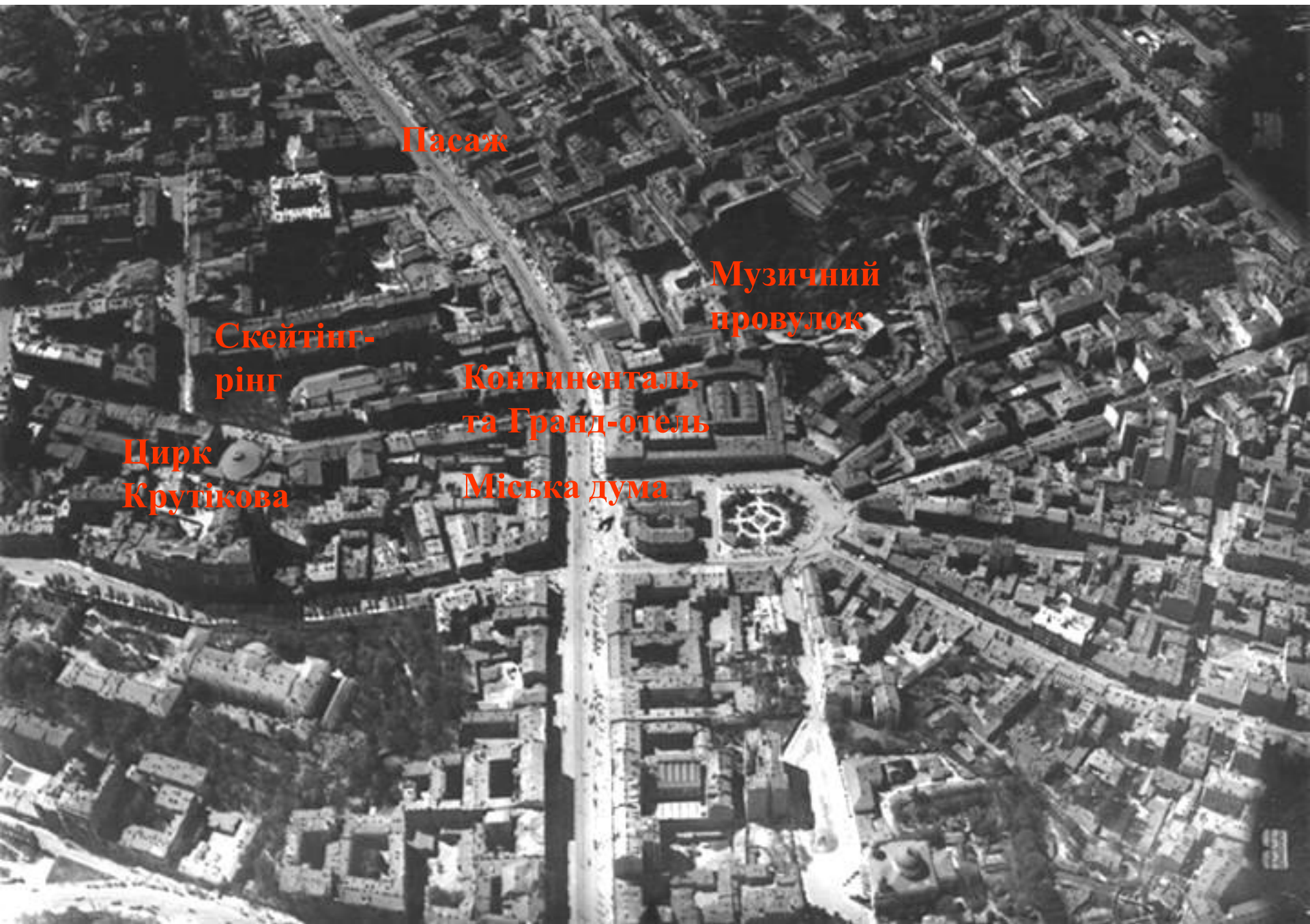

1918 г. Думская площадь: киевляне садятся в трамвайный вагон серии 700, остановившийся возле здания бывшего Дворянского собрания (справа), в котором тогда размещалась немецкая комендатура

Німецька аерофотозйомка весни 1918 року

Пасаж

Музичний
провулок

Скейтинг-
рінг

Континенталь
та Гранд-отель

Цирк
Крутікова

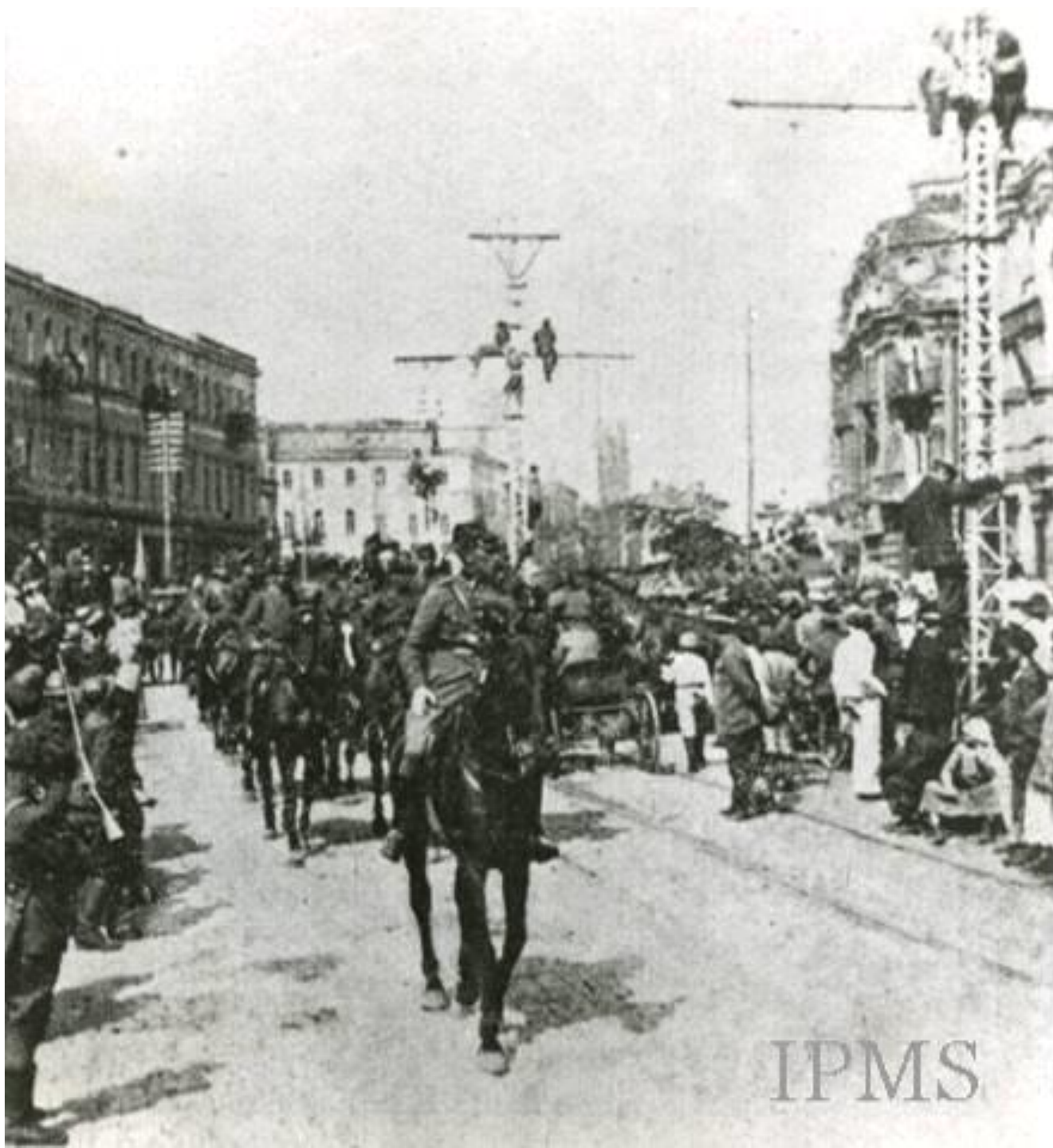
Міська дума

Драматичний день в історії України: 31 серпня 1919 року перед будинком київської міської думи не дійшли згоди командири петлюрівських військ УНР та денікінських Збройних сил півдня Росії, які напередодні вигнали з Києва більшовицьку Червону армію. Фото не того дня?

1919-09. По определению представителей разных сторон события 30-31 августа вошли в историю Киева как "киевская катастрофа" или "освобождение Киева". В эти два дня в городе произошла двойная смена власти: "на оставляемый большевиками город претендовали объединенная украинская армия под началом Петлюры, двигавшаяся с запада, и Добровольческая армия Деникина — с востока. Первыми пришли к финишу украинцы, но победили белогвардейцы". Цитата из книги С. Машкевича "Два дня из истории Киева", в которой полно, достоверно и непредвзято изложены киевские события конца августа 1919 года. На фото - киевляне на Думской площади в сентябре 1919 года, когда город находился под властью деникинцев, девиз тех дней: "Теперь все будет по-старому, то есть хорошо"

*Maj 1920, Kijów. Wkroczenie
wojsk polskich i ukraińskich
do miasta.*

8 травня 1920 року Київ знов на кілька тижнів став столицею УНР: в нього увійшли польська армія Пілсудського, в союзі з армією Петлюри.

Польський патруль прибув з Пущі-Водиці міським трамваєм займати центр міста, цього разу завчасно покинутого більшовиками

Траурная процессия в память В. Ленина, январь 1924 года

Фундатори Української академії мистецтв (зліва направо) сидять: Абрам Маневич, Олександр Мурашко, Федір Кричевський, Михайло Грушевський, Іван Стешенко, Микола Бурачек; стоять: Григорій Нарбут, Василь Кричевський, Михайло Бойчук

Наприкінці 1920-х років, клопотами Василя Кричевського засновано музей в будиночку (збудованому в 1835 році), де з 1846 р. квартирував Тарас Шевченко

*За радянської влади перед
колишньою Думою було
поставлено не надто вдалий
пам'ятник Карлу Марксу, над яким
насміхався Михайло Булгаков*

1925. Радянська площа, будівля центрального управління комунальних підприємств на розі вулиць 25 Жовтня (Інститутської) та Воровського (Хрещатика). Праворуч пам'ятник Карлу Марксу

20-ті роки, сквер позаду колишньої Думи – міського та обласного комітетів КП(б)У

*1927. Хрещатик в 1923–37 рр. називався вулицею Воровського,
у пам'ять про загиблого радянського дипломата*

Вся застройка дореволюционная, но на большинстве магазинов вывески «Сорабкоп»: союза рабочих и крестьянских обществ потребителей

Парад 1 травня 1934 року

Советская площадь 1930-х годов. В центре Областной и городской партийные комитеты КП(б)У, ул. Воровского, 18. Здание сожжено в первые дни гитлеровской оккупации – 1 ноября 1941 года, за что гитлеровцы казнили 300 заложников.

На правой стороне площади здание бывшего Дворянского губернского собрания. В 1934 г., после строительства Киевского укрепрайона, из Харькова в Киев переехали руководство КП(б)У и советское правительство. Была поставлена задача превратить «мещанский, буржуазный» Киев в пролетарский город, похожий на индустриальный Харьков.

Слева вверху и по центру за цирком – бывшие доходные дома Гинсбурга.
Через несколько лет почти вся эта застройка будет уничтожена

Павильон панорам «Голгофа» в перспективе Костёльной ул., около 1930 г. Слева бывшая усадьба Якова Каплера, справа доходный дом, выстроенный А. Шилле в 1887 г., ныне № 4

1935. Еще не перестроенное здание **Радиотеатра** и радиокомитета на улице Воровского (Крещатике), 17, напротив здания Обл- и горпарткома (бывшей Думы)

1936 рік, заміна бруківки асфальтом

*Жінка-постовий міліціонер регулює рух,
фото Фрідлянд, 18.07.1935*

*Укладання асфальту на Хрещатику після
зняття трамвайних рейок, 1934*

1935. Райком КП(б)У и комсомола Ленинского района на ул. Карла Маркса, 2

1935. Театр юного зрителя на улице К. Маркса, 4-б, во дворе. Бывший скетинг-ринг, а потом театр оперетты Ливского и Кручинина был перепланирован бригадой специалистов 1-й архитектурно-художественной мастерской горсовета под рук. арх. Н. Холостенко. С конца 50-х годов здесь метростроевская шахта

З 1936 до 2001 року замість трамваїв Хрещатиком ходили тролейбуси

*Праворуч Гранд-отель та Міністерство зв'язку, реконструкція архітекторів
Василя Осьмака, Павла Альошина та інших у 1936-41 роках*

Фонтан 1935 – кінець 1970-х

1937. Над будинками тонкий димар Центральних лазень — колишніх купецьких, інженера Гавриїла Познякава.

У 1919 р. Думську площу перейменували на Радянську, в 1935 — площа Михайла Калініна, з 1977 р. пл. Жовтневої революції, з 1991 р. Майдан Незалежності.

3-баштові танки Т-28, святковий парад 7 листопада 1938 року

До 1941 года нечетная сторона Крещатика в районе площади была застроена единым сплошным рядом домов, на месте гостиницы "Москва" (теперь "Украина") возвышался 14-этажный доходный дом Л. Гинзбурга. На красную линию четной стороны улицы фасадом выходило здание бывшей городской думы, которое в 1920-1930-е годы занимал Киевский областной партийный комитет КП(б)У. Здание имело подковообразную форму, и собственно площадь (до революции - Думская, а до войны - Советская) находилась в тылу здания. Когда-то вокруг фонтана был трамвайный круг.

провулок
Шевченка

вулиця Калініна
(Софійська)

вулиця Постишева
(Мала Житомирська)

вулиця Паризької комуні
(Михайлівська)

вулиця Челюскінців (Костельна)

Вид на площу Калініна з тилу будинку колишньої Думи, 1940 р.

21 вересня 1941 р., барикада біля пл. Калинина, на розі вул. К. Маркса

Черга до крамниці

*Портрет Гітлера у вітрині,
розбитій грабіжниками після
відходу з Києва Червоної армії*

Около 20 сентября 1941 года, фото из коллекции Артёма Гусынского: Немецкие солдаты на площади Калинина, слева тыльная сторона бывшей Думы. Витрины магазинов привычно для того времени заклеены бумажными лентами. Справа бочки с водой для тушения пожаров и знаменитая липа, пережившая войну. Уже в ходе послевоенного восстановления площади ее не дал спилить лично Никита Хрущев: "Пережила пожар, пусть живет!". Её таки уничтожили при очередной реконструкции в 1981 году

24 вересня 1941 р., вибухом на розі Прорізної, почався 3-добовий вогненний штурм навколо Хрещатика. Потім у цих підпалах звинувачували німців, але ж сталінською владою було також підготовано знищенні Ленінграда і Москви у разі їх захоплення ворогом.

*Кре́чатик со стороны площади III Интернационала (Европейской), около 20 сентября 1941 года.
Слева – сгоревшее здание Трамвайного треста (Кре́чатик, 7)*

В сентябре 1941 года практически все здания в районе площади были разрушены взрывами и гигантским пожаром, здание бывшей думы взорвано советскими подпольщиками 1 ноября 1941 года.

Немецкие пожарные локализуют остатки огня на Крещатике. Фото 1941 года

Жовтень 1941 року: “хмарочос Гінзбурга” вже згорів, а Дума, здається, ще ні

Погорільці

2 листопада за
спалення будинку
колишньої Думи німці
розстріляли 300
заручників

**КИЇВСЬКА МІСЬКА
У П Р А В А**

Київ, 7 жовтня 1941 р.

ОГОЛОШЕННЯ

Ордери на квартири видають виключно міський житловий відділ і завідувачі районів.

В першу чергу квартири одержують тільки ті, хто залишився без притулку.

Хто хоче обміняти квартиру, повинен зачекати, поки будуть забезпечені інші.

Прохання про обмін до тієї пори будуть залишені без наслідків.

Голова міської управи.

Площа Калініна, німецька агітмашина, кінець вересня 1941-го року

Зима-весна 1942 року

Здійснилася
більшовицька мрія
вщент знищити
“міщанський” Київ

Площа, вкрита снігом

Фото Герберта Листа,
июнь-июль 1943 года

Фото Герберта Листа,
июнь-июль 1943 года

В ноябре 1943 года возле полуразрушенной бывшей Думы похоронили Никифора Шолуденко. Бойцы разведывательного взвода 22-й гвардейской танковой бригады 5-го гвардейского танкового корпуса 38-й армии 1-го Украинского фронта под командованием гвардии старшины Н.Шолуденко первыми вошли в центр Киева 5 ноября 1943 года и водрузили знамя на здании Киевского обкома партии (бывшей думы). 24-летний командир погиб в этом бою. Потом его прах перезахоранивали дважды — сначала у входа в Пионерский (совр. Крещатый) парк, потом перенесли на аллею в парке Вечной Славы

Листопад 1943 р. Могила танкіста Никифора Шолуденка на пл. Калініна.

Ліворуч згарище міської думи, праворуч колишній будинок дворянського зібрання.

Згодом останки героя було перепоховано на пл. Сталіна, між філармонією та бібліотекою.

У 1957 р. на Печерську було створено парк Слави з алеєю героїв, куди перенесено деякі могили, розкидані по місту

1944.04.10. Киевляне на воскреснике по восстановлению Крещатика

1944. Фото Б.О. Барабанова. Площадь Калинина. Справа здание бывшей городской Думы

16 серпня 1944 р. ледве розчищеними від руїн вулицями центру Києва поволі йшла нескінченна колона людей. Полонені солдати вермахту у своїй поношеній, мишасто-сірій формі провели свій останній "парад" у столиці України. Того дня вулицями пройшло майже 37 тисяч полонених німців, включаючи 549 офіцерів, вишикувані шеренгами по десять у ряд. Колона розтягнулася у довжину на п'ять кілометрів. Маршрут руху, особисто схвалений Микитою Хрущовим, мав загальну довжину двадцять один кілометр. Військовополонені крокували Києвом протягом п'яти годин – з десятої ранку до третьої години дня.

Пройшовши від Сирецького концтабору вулицею Мельникова, втягнувши людські струмочки з дрібніших таборів центру міста, сіра колона рушила по Артема і Олександра Горовіца (нинішньою Великою Житомирською, носила тоді ім'я одного з лідерів Січневого повстання). Вулицею Короленка – нинішньою Володимирською, вони перетнули площу Червоних Героїв Перекопу – сучасну Софійську, і спустилися на площу Калініна – нинішній Майдан. Дальший шлях пройшов зруйнованим Хрещатиком, Червоноармійською вулицею, бульваром Шевченка і Брест-Литовським шосе. Рух охороняла міська міліція та понад тисяча солдатів конвойних військ НКВС...

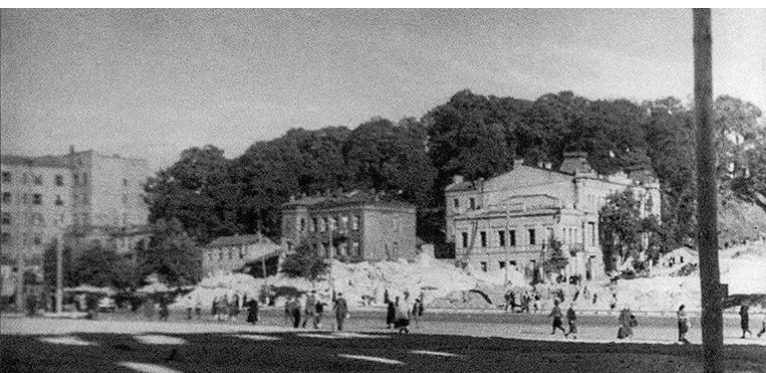
oldkiev.io.ua

*Страта німецьких
воєнних злочинців
2 лютого 1946 р.*

*Працюють полонені, літо 1944.
В будинку ліворуч незабаром
розміститься Будинок кіно,
а праворуч крамниця одягу та їдальня*

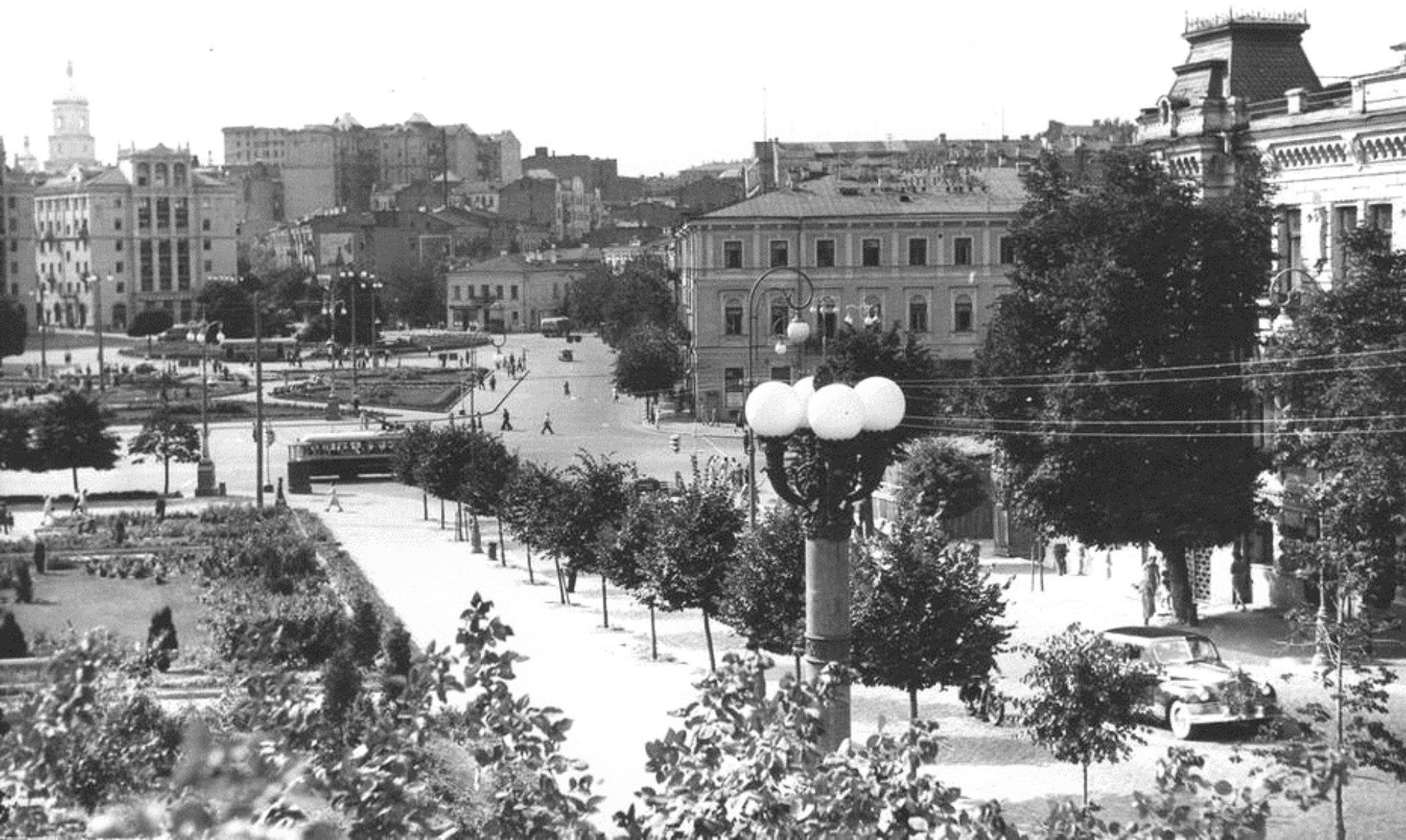
1 травня 1945 року

**Майдан Незалежності(Колишня площа Калініна)
На передньому плані висотна будівля готелю. 1947р.**

Праворуч обгорілі руїни готелю
“Континенталь”, які незабаром
перебудують на консерваторію.

*На жаль, було знесено гарний історичний будинок праворуч,
на початку Інститутської – будівлю Цукротресту*

Грудень 1950 року. Фото: Барабанова Б.О.

Початок 50-х років: на місці зруйнованого готелю “Континенталь” зводиться консерваторія

по 3% позначили
можна витрати
від 400 до 100 000 крб.
кредити, депозити, інші послуги

ТВІН.
Київ

Зведення будівлі Ради
народного господарства
Київського економічного
району

Листопад 1951 р.

з фондів ЦДКФДАУ

Початок спорудження адміністративного будинку на розі площі Калініна і щойно розпланованої вулиці Новопушкінської (нині Бориса Грінченка). Праворуч, на стародавніх земляних укріпленнях здійснюється сталева вежа телецентру.

Тролейбус 4-го маршруту розвертається на кінцевій зупинці за сквериком з довоєним фонтаном. Ліворуч видно торець старої пошти, яку пересбудовують під новий телецентр.

Біля будівельного паркану притулився невеличкий кіоск "Овочі-фрукти".

Телевежа постала саме там, де до 1870-х років була пожежна каланча

1954.05.23.
Демонстрация
трудящихся на
Крещатике в
день
празднования
300-летия
воссоединения
Украины с
Россией

31 липня 1954 року

Площадь им. М.И. Калинина. Фото О.Шексна 1952 г.

1955

Тут в лютому 1919 р. після
вигнання Директорії з м. Києва,
містилася Комендатура Гарнізону.
Комендантом м. Києва був
легендарний полководець
М. О. Щорс.

Микола Щорс, проживши лиш 24 роки, загинув під час Громадянської війни за нез'ясованих обставин. Він не мав особливих заслуг, порівняно з іншими борцями за радянську владу, і був обраний для пропаганди в значній мірі випадково.

Фото 1954 р. По війні в колишньому будинку Дворянського зібрання розмістився Будинок учителя. У першому поверсі та просторому підвалі діяла друкарня; крізь великі вікна гуляюча публіка зачаровано спостерігала, як з ротаційної машини потоком плинуть щойно надруковані газети. З 1978 р. на цьому місці Будинок профспілок.

Швидко забулося, що зображені на фото легковики, відомі під маркою „Москвич-401”, насправді не що інше як „Опель”, вироблюваний у Москві на вивезеному з Німеччини обладнанні, за участі мобілізованих німецьких фахівців.

Цікава світлина, зроблена Наталією Ларіоною в 1955 році. Весняна та квітуча площа Калініна (нині Майдан Незалежності) і реклама капрону

УКР
інформ

1956

У Києві та Одесі в середині 30-х років, за тодішньою модою, також створювалися дослідні телеустановки. Радіоаматори експериментували з саморобними телевізорами. Київський телецентр (третій у Радянському Союзі після московського та ленінградського) у 1951–99 роках діяв за адресою Хрещатик 26, на місці зруйнованого війною Музичного провулка. Вперше в практиці радянського телебачення, 7 листопада 1951 року, в прямому ефірі було показано святкові військовий парад та “демонстрацію трудящих” на Хрещатику. У Києві тоді було 662 телевізори з сіренькими екранчиками, розміром трохи більше долоні. Потужний фундамент першої київської телевежі та будинок апаратної донині збереглися в тилу Головного поштамту, на схилі древнього Ярославового валу.

Американський легковик марки «Лінкольн-Зефір» (Lincoln Zephyr V12) випуску 1939 р.: таку машину Хрущов подарував академіку Євгену Патону. А на задньому плані фото Георгія Малакова проглядає його вітчизняний рімейк – «Побєда»

Праворуч – будинок державних установ (Хрещатик, 5), зведений за проектом архітекторів М. Шехоніна та Л. Гореліка у 1929-31 рр., в стилі конструктивізму. По війні у ньому розмістився головноштамт і ресторан, потім – міністерства екології та лісового господарства. Знесений у 2000-ні роки з наміром спорудити на цій площадці хмарочос.

Жовтень 1957 р., традиційний книжковий ярмарок на площі Калініна. Вдалині по центру знімка – будинок старого поштамту. Після переїзду пошти в новий великий будинок тут оселився ресторан «Столичний», кілька великих кафе-кондитерських та безліч установ, серед яких, зокрема, Мінекології, Мінлісгосп тощо

6 жовтня 1959

Фотоальбом "Знову
цвітуть каштани"
1960, фото:
Бальтерманц та
Козловський

Ліворуч площі стоянка таксі, по центру зупинка тролейбуса, що йшов до Лук'янівки

Будинок
кіно —
дореволю-
ційне кафе-
шантан
«Олімп»

Этот снимок сделан на центральной площади Киева — площади имени Калинина — в часы «пик». Здесь расположена конечная остановка 4-го маршрута троллейбуса. Когда убрали трамвайную линию, соединявшую центр города с самым отдаленным его районом — Лукьяновкой, число пассажиров, пользующихся троллейбусом, увеличилось вдвое. Люди теряют массу времени, простаивая в длинной очереди...

past.kiev.ua

1957

А. Возницкий: На углу площади Калинина и улицы Челюскинцев до 1974 г. размещался Дом Кино, еще не достигший тогда своего пика популярности. Между ним и Домом Учителя, в доме № 4 располагался двухэтажный магазин одежды. Стену над лестничной площадкой между этажами в послевоенное время украшала копия написанной в 1930-е годы картины В. Ефанова «Незабываемое». На ней в идеалистической форме, был изображен И. Сталин и другие члены правительства, находящиеся в президиуме съезда женщин — ударниц труда, или еще каких-либо (кто-кто, а **Калинин** был известный женолюб; законную же супругу упёк в лагеря). Момент ликовательного экстаза: вручение цветов, «подбрасывание чепчиков». Этот шедевр пылился на стене до конца 1950-х годов, а затем, исчезнув на некоторое время, вновь появился на своем месте, значительно обновленным. В центре картины, теперь принимал всенародную любовь Н. Хрущев, от членов старого правительства осталась улыбка А. Микояна, женское ликование решительно поддерживали своими аплодисментами допущенные в президиум мужчины разных национальностей, в которых, по воле художника-переписчика, превратились известные некогда политические деятели. По объективным причинам в конце 1964 г. картину без всякого сожаления убрали с глаз долой и больше не «перелицовывали».

Перший у світі штучний супутник
Землі було запущено в Радянському
Союзі 4 жовтня 1957 року

Крещатик, 1961 год. Неожиданная оттепель в конце января. Здание бывшего Дворянского собрания, адрес — пл. Калинина (так назывался тогда Майдан Незалежности), 2. Тогда здание занимали городской Дом учителя и типография. В конце 1970-х во время реконструкции площади дом был снесен, на его месте построили Дом профсоюзов, сгоревший во время страшных событий зимы 2013-14 годов

1961.05.01 Один из широко отмечаемых советских праздников был День международной солидарности трудящихся 1 мая. Утром на Крещатике проходила демонстрация, а вечером были народные гуляния и салют. Фото сделано В. Ковалинским с балкона здания консерватории

Фото 1960-х років

Праворуч на передньому плані Будинок вчителя — дореволюційне Дворянське зібрання (бл. 1860–1974). Через великі вікна першого поверху було видно друкарню. Гуляюча публіка зачаровано спостерігала, як з ротаційних машин потоком плинуть газети.

Далі в ряд їдальня, 2-поверхова крамниця одягу та Будинок кіно.

За вул. Костельною дореволюційна садиба Якова Каплера, праворуч якої видніється донині збережений будинок, зведений Олександром-Петером-Адріаном Шіллем (1887) майже водночас з міською Думою.

Між Михайлівською та Мало-Житомирською вулицями біліє старовинний 2-поверховий будинок, знесений у 1978 р., який колись належав приятелю Шевченка – фотографу Івану Гудовському

Вересень 1961 року. Бічний фасад будинку по Хрещатику, 5. Багато хто з киян добре знають сумну долю цікавого будинку, що стояв колись на Хрещатику, 5. Його було знесено на початку 2000-х років за мера Омельченка, тому що будинок, на його думку, не вписувався в архітектурний комплекс столиці. Він хотів туди "вписати" черговий монстр-хмарочос. Цього не сталося, принаймні, поки... А будинок той мав дуже цікаву історію... На пропонованому фото зверніть увагу на рекламу на бічному фасаді будинку. Для покоління 50–60-річних киян звичним там був напис "Ресторан "Столичний". Але, виявляється, декілька років наприкінці 1950-х років і до 1961-го ресторан мав назву "Москва".

Вересень 1961 року. Бічний фасад будинку по Хрещатику, 5. Багато хто з киян добре знають сумну долю цікавого будинку, що стояв колись на Хрещатику, 5. Його було знесено на початку 2000-х років за мера Омельченка, тому що будинок, на його думку, не вписувався в архітектурний комплекс столиці. Він хотів туди "вписати" черговий монстр-хмарочос. Цього не сталося, принаймні, поки... А будинок той мав дуже цікаву історію... На пропонованому фото зверніть увагу на рекламу на бічному фасаді будинку. Для покоління 50–60-річних киян звичним там був напис "Ресторан "Столичний". Але, виявляється, декілька років наприкінці 1950-х років і до 1961-го ресторан мав назву "Москва", і таку ж назву мало скляне кафе, яке тулилося поруч будинку. В жодному довіднику того часу, з тих, що я бачила, ресторан із такою назвою не зустрічався. Ймовірно, її було змінено на "Столичний" у 1961 році, коли побудували готель "Москва" (нині це готель "Україна", що височить над Майданом Незалежності) з рестораном на даху.

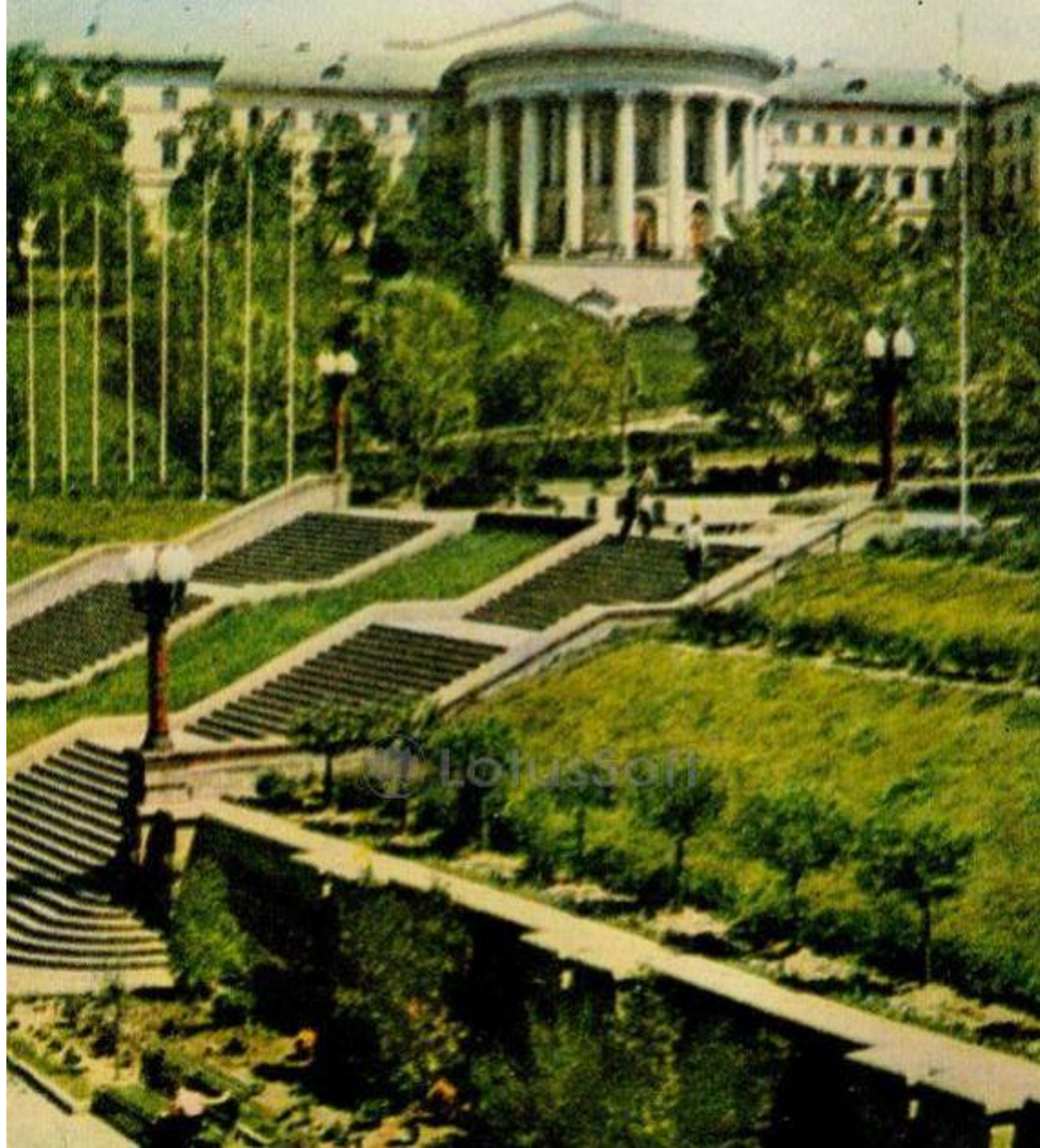

1 травня 1962

1965 – 1970

Площа Калініна, початок вулиць Малої Житомирської та Михайлівської.

Житлові будинки кінця XIX ст., знесені у 1978 р. Фото Василя Галайби

Між Михайлівською та Мало-Житомирською вулицями біліє старовинний 2-поверховий будинок, знесений у 1978 р., який колись належав приятелю Шевченка – фотографу Івану Гудовському.

У повосний час тут була пельменна, де працювала прибиральницею дуже стара, струнка і поважна дама з аристократичними манерами.

1967.06.02 Главная площадь столицы - Майдан Незалежности - в первом приближении обрела свой современный облик после войны. После войны во время строительства архитектурного комплекса нового Крещатика площадь "раскрыли", на нечетной стороне построили лестницу, гостиницу, здание консерватории. А на четной -- на месте здания думы разбили палисадник, выстроили административно-общественный комплекс, в который входит здание Главпочтамта, между Крещатикум и улицей Новопушкинской (современной улицей Б. Гринченко), сохранили довоенный фонтан в центре площади, сделали разворотный круг для троллейбусов. До середины 1970-х сохранялось здание бывшего дворянского собрания (после войны - Дом учителя, слева на фото) на Крещатике, 16. Увы - сейчас его место занимает здание, которое построили для профсоюзных чиновников. Фото В. Сычева

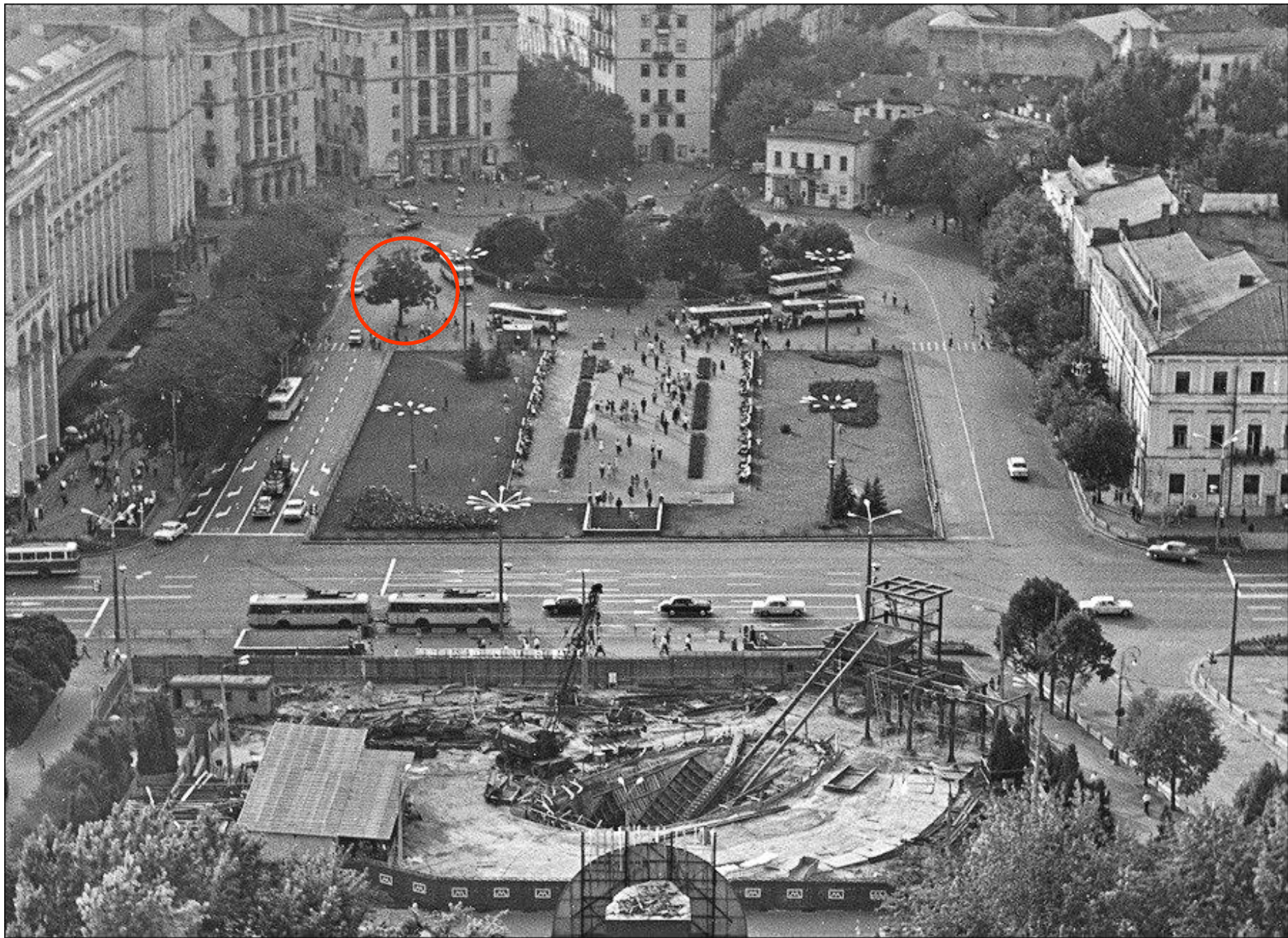

*Площа Калініна, 1970-й рік. У колишньому будинку Івана Гудовського –
пельменна, на даху якої велика світлова реклама:
«Хто морозиво вживає – той квітучий вигляд має!»*

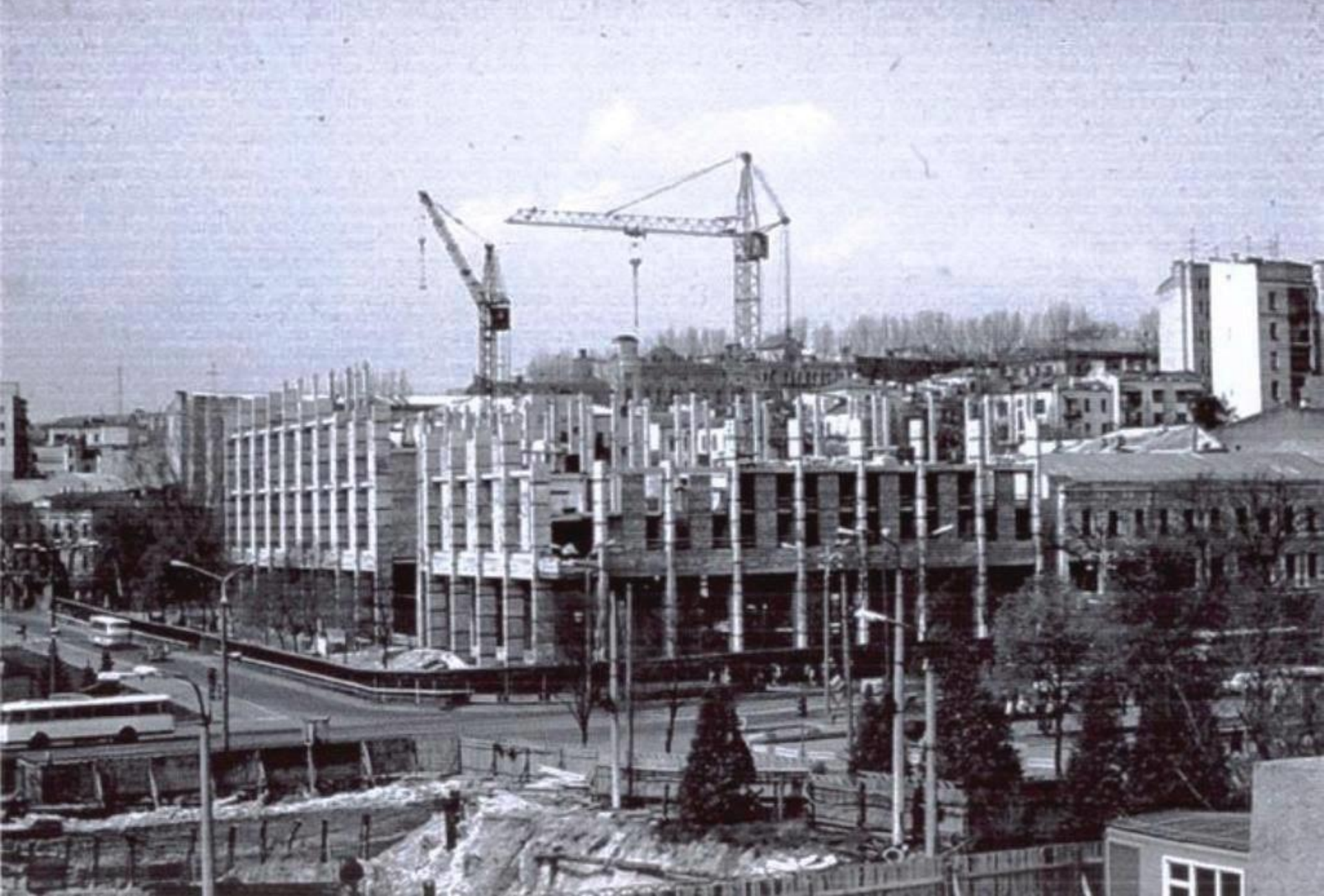

Площа Калініна, липень 1972 року. Автор фото, ймовірно, Шамшин, з колекції Костянтина Божка

1975

Будинок торгівлі поставлений так, щоб зіпсувати силует Софійської дзвіниці

2 липня 1973 р. Книжковий базар
на площі Калініна, як тоді
називався Майдан Незалежності

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

1978 г. Площадь Октябрьской революции

27 квітня 1979 року. 27 квітня 1983 року. Фото Сергія П'ятерикова

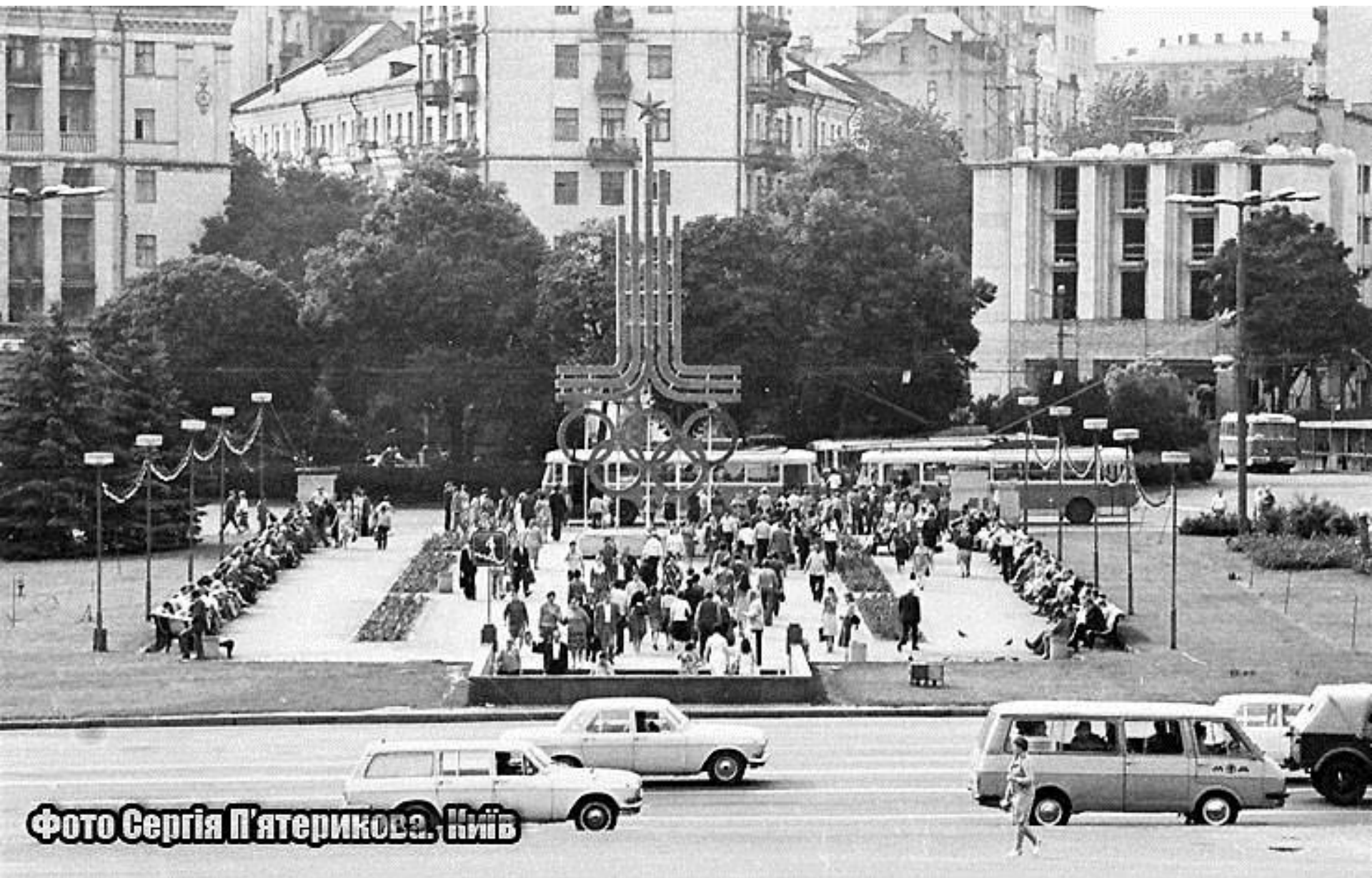

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

2 липня 1980 року: в Москві олімпіада, у Києві та Мінську олімпійський футбол

Фот. Сергія П'ятиріжова: ЧСНР

В тилу Головпоштамту на продовженні вул. Пушкінської в 1950-ті роки було прокладено вулицю Ново-Пушкінську. Сучасна її назва — з 1988 р., на честь Бориса Грінченка (1863–1910), українського письменника, етнографа, мовознавця, який з 1902 року працював у Києві, був упорядником знаменитого "Словаря української мови" (в 4-х т., К., 1907–1909 рр.).

Матеріали києвознавця Василя Галайби з альбому "Фотоспомин. Київ, якого немає" grad.kiev.ua

Б. Грінченка, 3-а. Чотириповерховий житловий будинок кінця XIX ст. Знесений 1980 р.

Б. Грінченка, 3-а (на світлині — ліворуч), 5-а та 5 (праворуч)

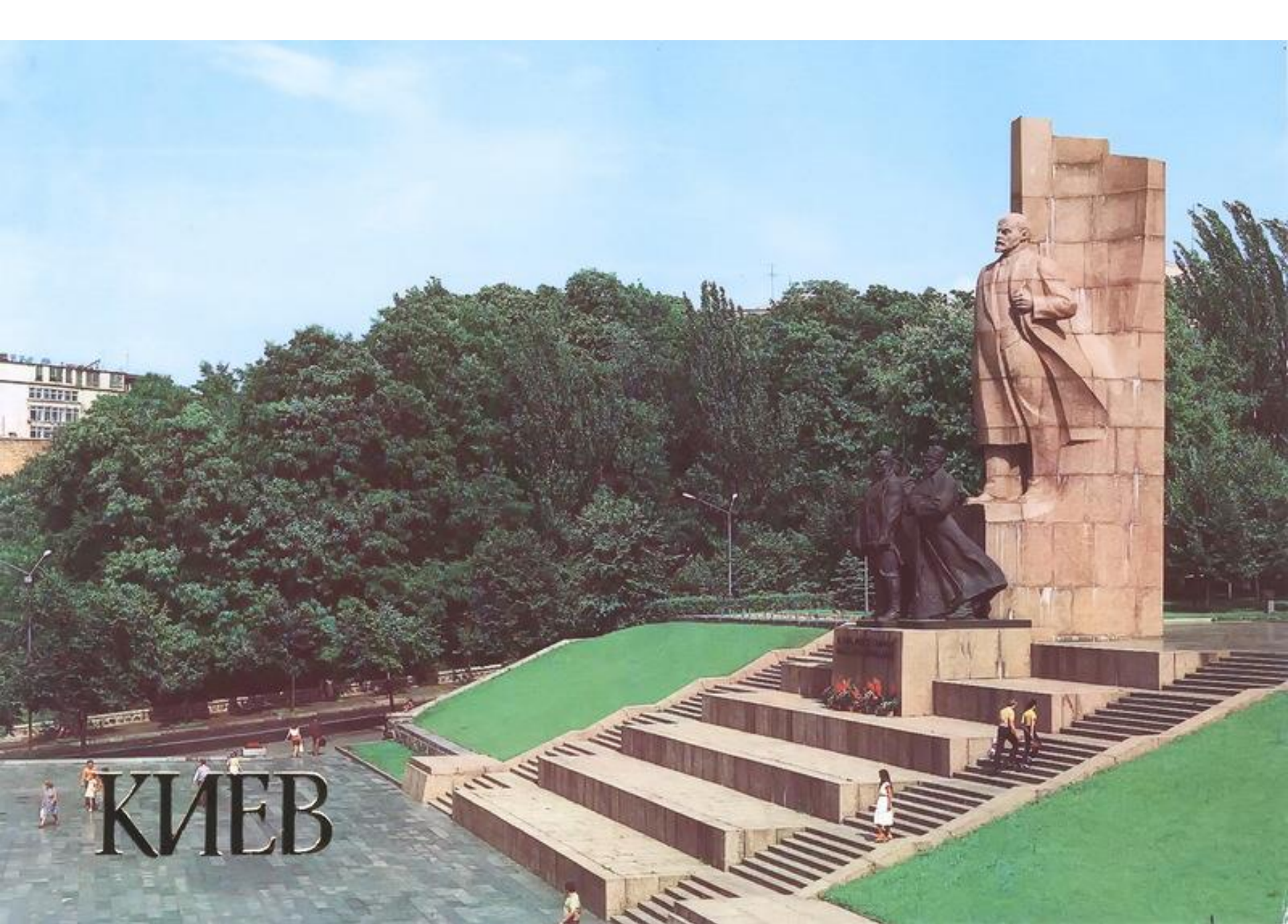
Б. Грінченка, 5-а та 5 (на світлині — ліворуч), 3-а (праворуч). Житловий будинок першої чверті XX ст.

Житлова забудова
кінця XIX ст. по
вул. Бориса
Грінченка, знесена
в грудні 1985 р.

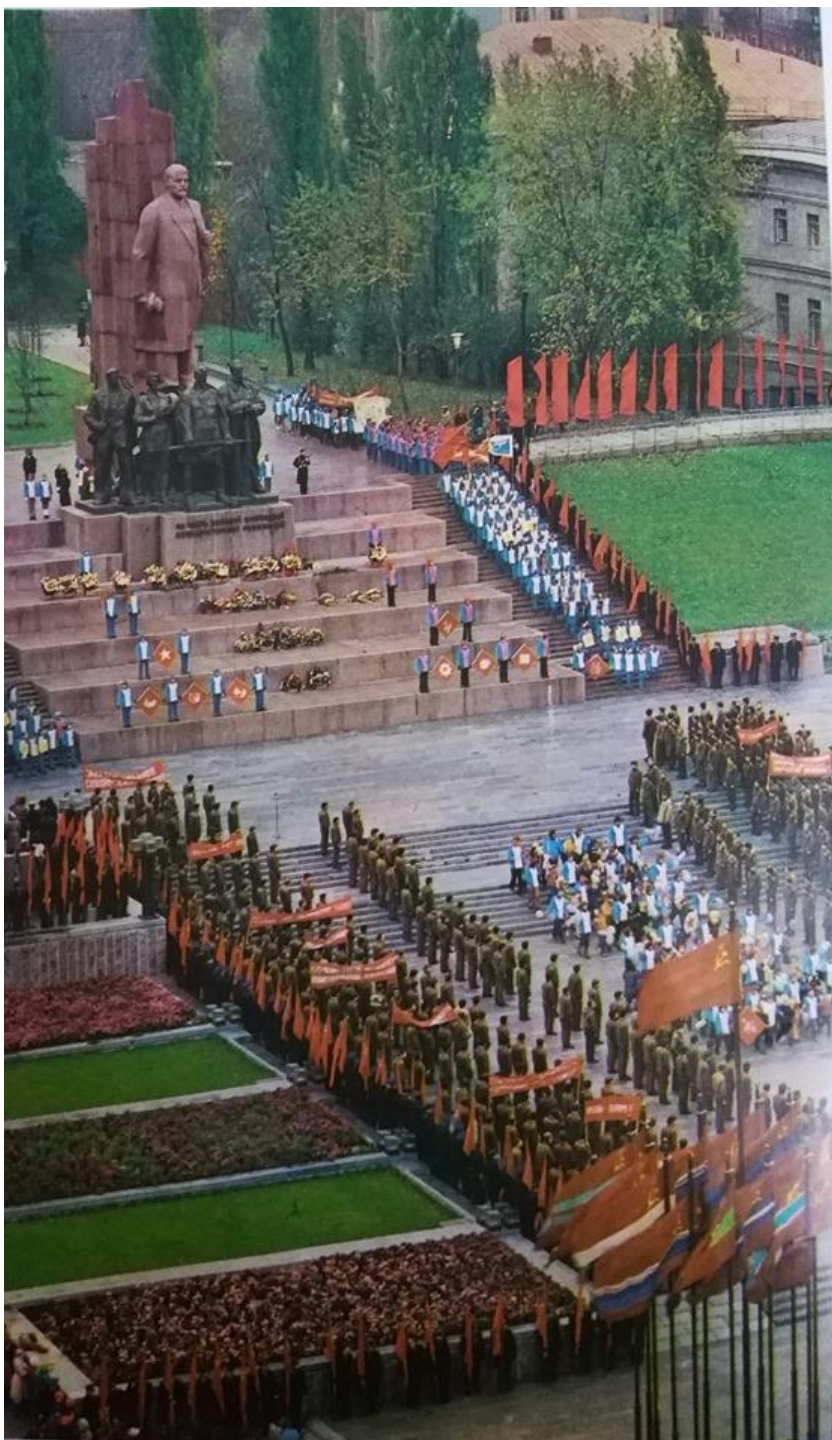

В усадьбе Мурашко на рубеже 80-90-х был сквот художников-авангардистов. Известный кинорежиссер Роман Балаян («Полеты во сне и наяву», «Райские птицы» и др.): «...На Малой Житомирской, 14 была мастерская скульптора Николая Рапая, автора памятников Лесю Курбасу, Михаилу Булгакову, Анатолию Соловьяненко, многих мемориальных досок. Кто там только не гостил: Никита Михалков, Олег Янковский, Александр Абдулов, итальянские кинематографисты — сейчас всех и не вспомню! Представьте: в самом центре Киева, во дворе мастерской, мы жарили шашлыки. Случалось, угощали прохожих, которые заходили по малой нужде в подворотню, а попадали на вечеринку с кинозвездами. Правда, мангал у нас периодически крали. Последний на моей памяти мы приковали толстой цепью — и его все равно спёрли»...

KMEB

З 1936 до 2001 р. Хрещатиком ходили тролейбуси

Травень 1982 року.
Урочистості з нагоди
1500-річчя Києва в
центрі міста на площі
Жовтневої революції
(Майдан Незалежності).
Фото Г. Огінського
(«Вечірній Київ»)

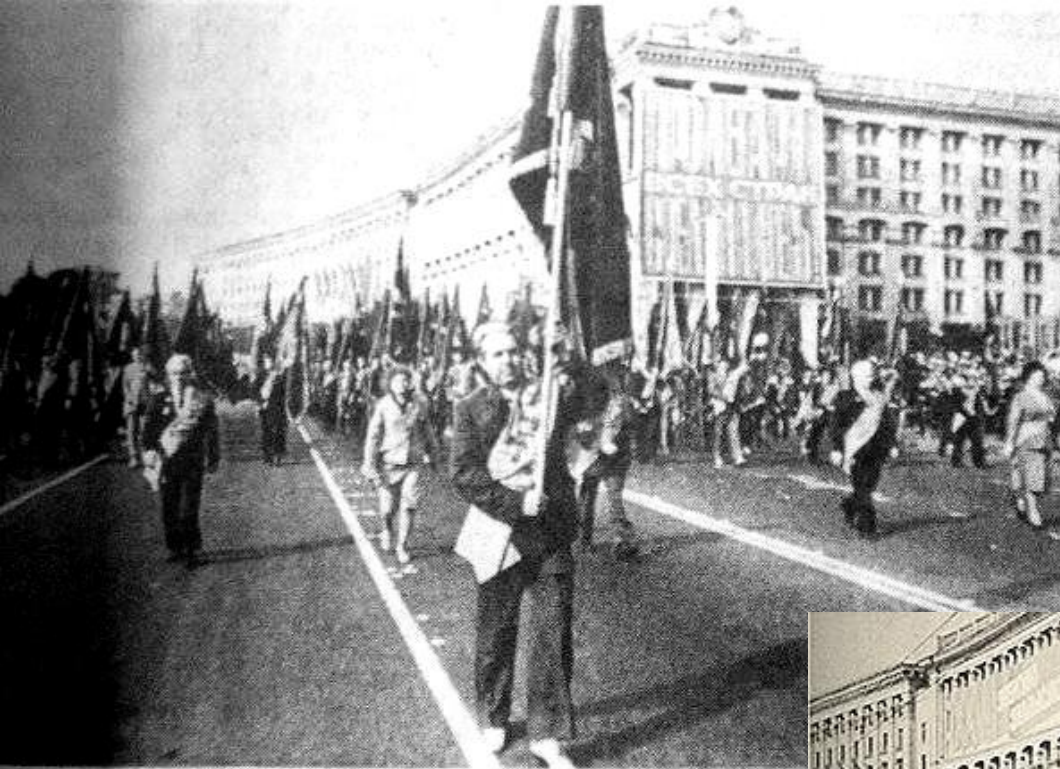

Такий вигляд мав у
квітні 1984 р.
фонтан на площі
Жовтневої революції

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

1985

КИЕВ, КРЕЩАТИК. 1 Мая 1986 года.

*В 1986 г. участники
первомайских торжеств
получили изрядную дозу
чернобыльской радиации*

9 мая 1986 год. Третий этап 39-й велогонки Мира проходил в центре Киева в то время, когда киевляне штурмовали вокзалы в надежде вывезти из зараженного города детей

1988

1989

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

2 августа 1989 г. в 16 часов 20 минут внезапно подломилась первая со стороны Крещатика колонна портика Главпочтамта. Устойчивость конструкции нарушилась и огромная махина в считанные секунды рухнула, не оставляя ни малейшего шанса на спасение тем, кто оказался на её пути.

Удар был настолько силён, что в подземном переходе у прохожих, помнящих 4-бальное киевское землетрясение 1976 г., появилось на миг состояние невесомости, соответствующее более высокому баллу. Образовалась груда битого кирпича, не рассыпавшейся от удара кирпичной кладки и бетонных элементов декора до второго этажа здания.

Несмотря на очевидную угрозу обрушения бетонной балки, оставшейся висеть на арматуре, спасти пострадавших сразу же бросились все, кто находился в этот момент на площади, среди них несколько солдат-десантников.

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

12 січня 1990 р., вулиця Карла Маркса, черга біля популярної кондитерської

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

24 липня 1990 року на Хрещатику біля будинку Київради було піднято національний синьо-жовтий прапор.

“Революція на граніті” восени 1990 року: студентське голодування було підтримано масовим страйком навчальних закладів Києва, Львова та інших міст. Боротьба тривала близько місяця і завершилася тим, що Верховна Рада УРСР виконала їх вимоги щодо зміни політичного курсу та відставки голови Ради міністрів.

“Революція на граніті” восени 1990 року: студентське голодування було підтримано масовим страйком навчальних закладів Києва, Львова та інших міст. Боротьба тривала близько місяця і завершилася тим, що Верховна Рада УРСР виконала їх вимоги щодо зміни політичного курсу та відставки голови Ради міністрів.

Альтернативна першотравнева демонстрація. 1991. Головноштамт вже без порталу

Серпень 1991 року: проголошення державної незалежності

Мітинг шахтарів

Фото Сергія П'ятерикова. Київ

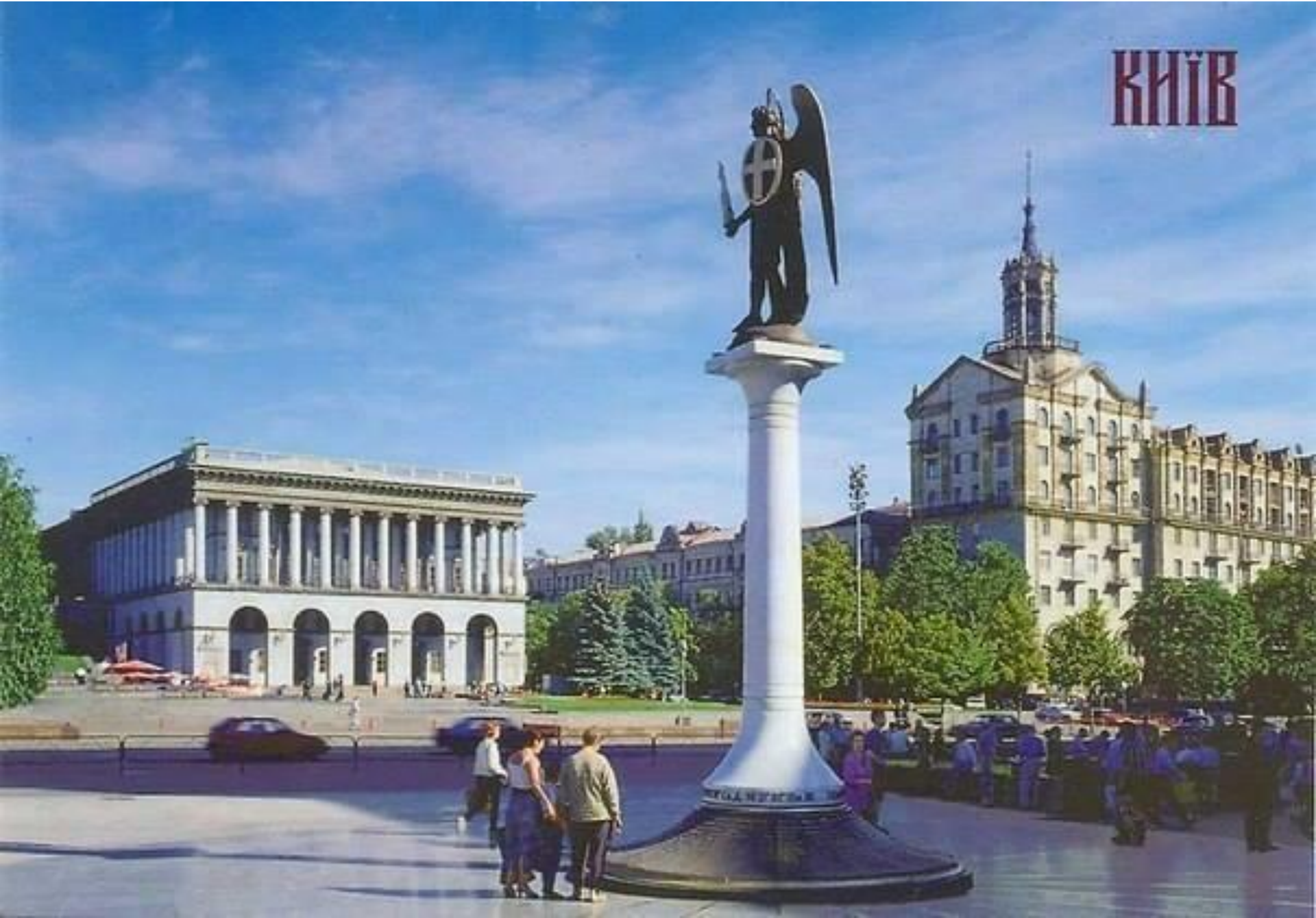
У вересні 1991 року демонтовано монумент Великій Жовтневій соціалістичній революції, встановлений 1977 року

1992 рік. Таксі на Майдані в очікуванні клієнтів.
Фото Анатолія Колесника з фондів Укрінформу.

1993 рік, в очікуванні тролейбуса

Так нищили рештки Лядських воріт: 1999

Фото Михайла Кальницького, 2001

Відкриття Монументу Незалежності 24 серпня 2001 року

По плану экс-главного архитектора Киева Сергея Бабушкина, на Майдане должен был появиться небоскреб, какого еще не знала Украина. На возвышенности, где сейчас стоит отель, предполагается возвести небоскреб высотой около 210 м(!) — 67 надземных этажей и 7 подземных. Архитекторы хотят придать этому зданию обтекаемую форму, напоминающую флаг. "Мягкость" этому монстру придадут цветные тонированные стекла. Авторы проекта заявляют, что небоскреб станет завершающим этапом реконструкции Майдана, начатой в 2000 г.

22 листопада 2004 р.

8 грудня 2013 року з аерознімка на Майдані нараховано 2 млн. 400 тисяч людей

Євромайдан грудень 2013

Ранок четверга 21 лютого 2014 року

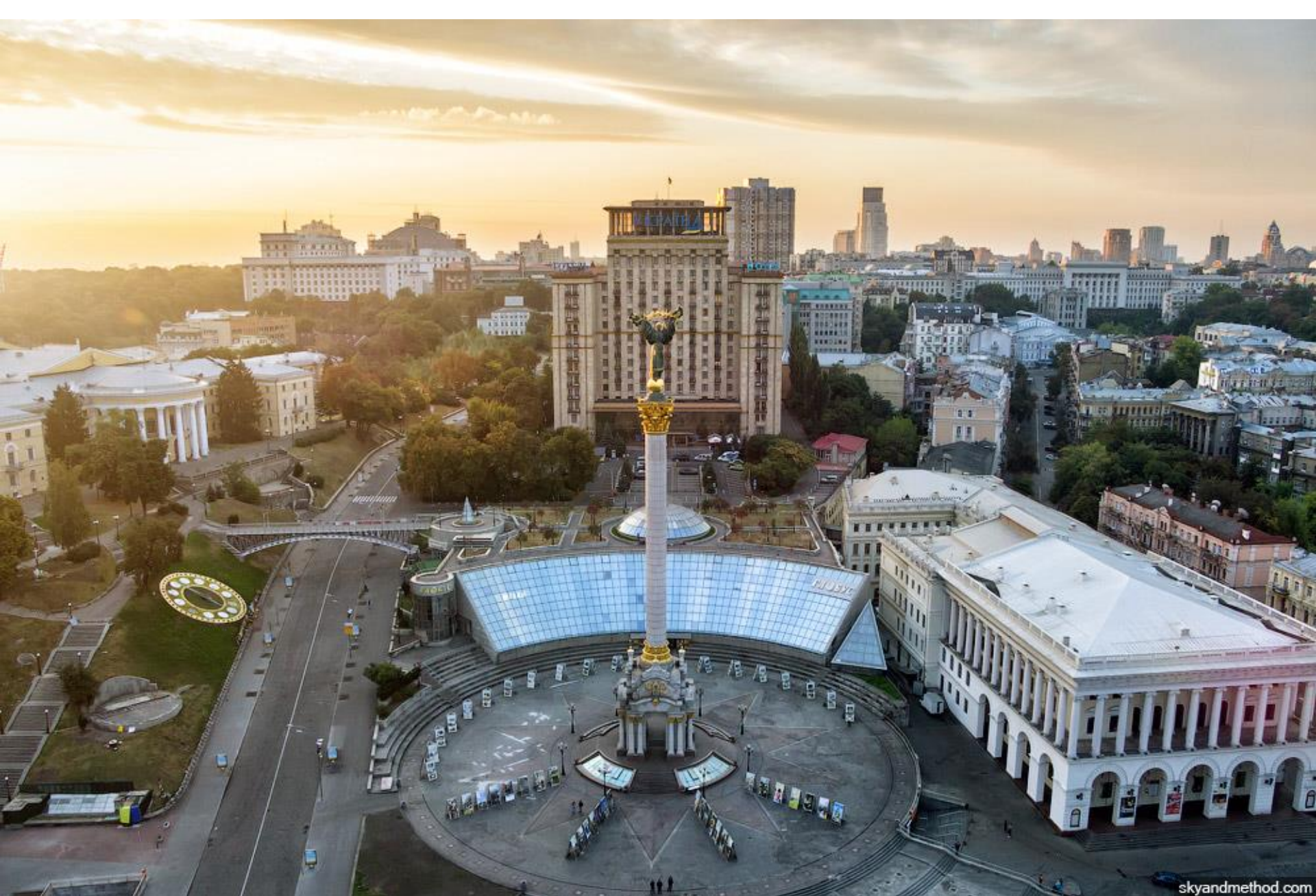

Неділя 2 березня 2014

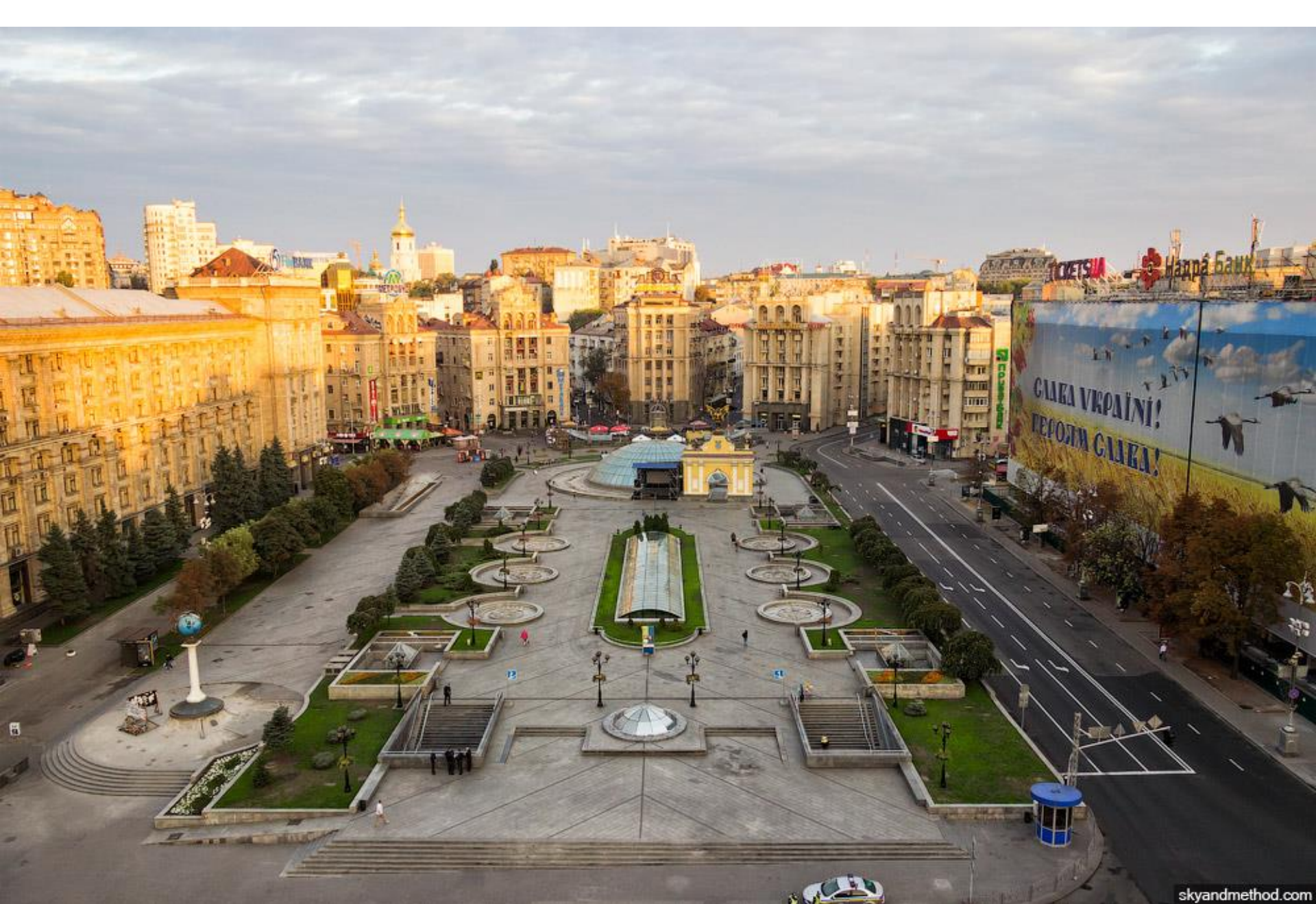
Четвер 7 серпня 2014

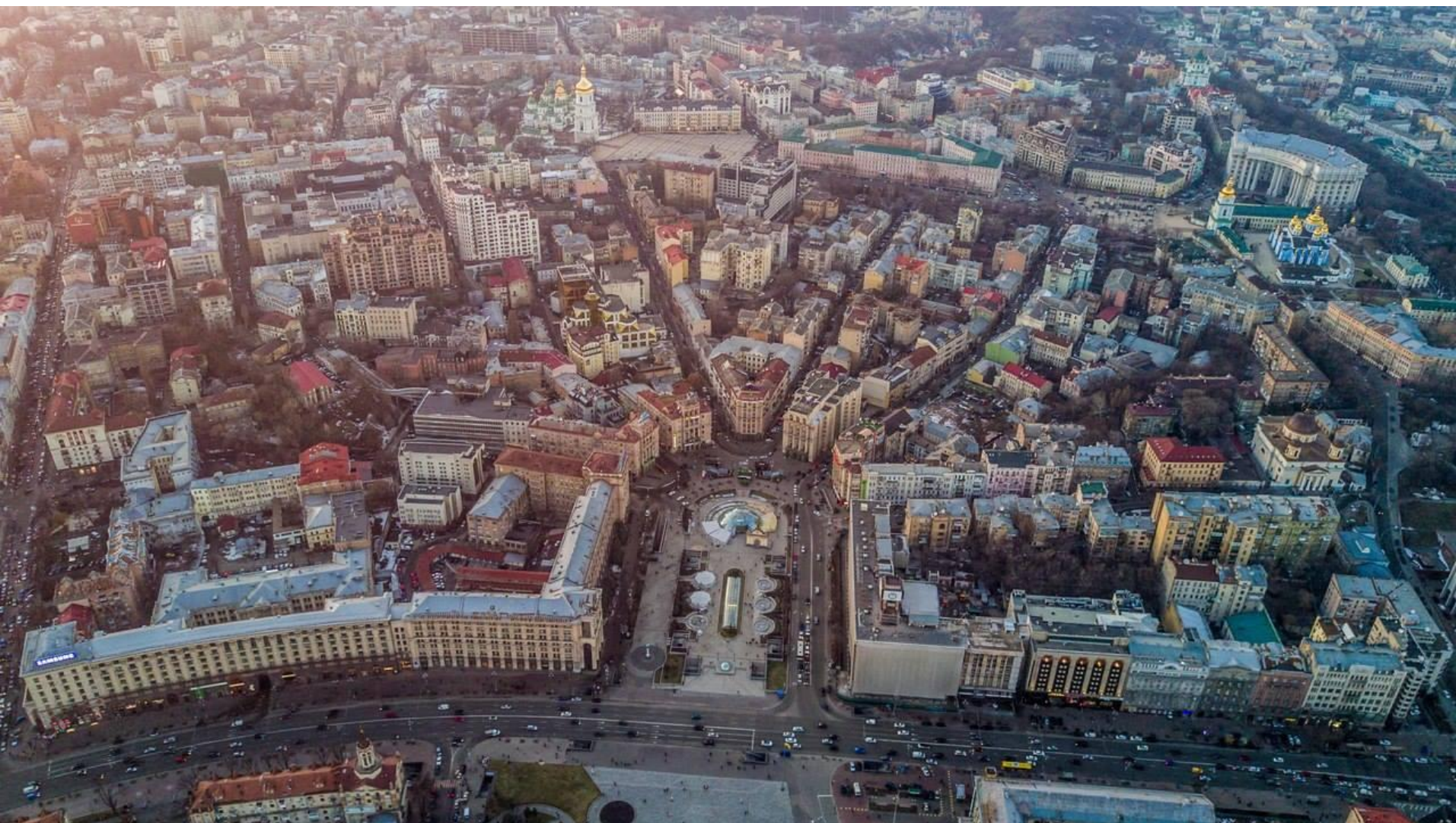

skyandmethod.com

Ранок, вересень 2014

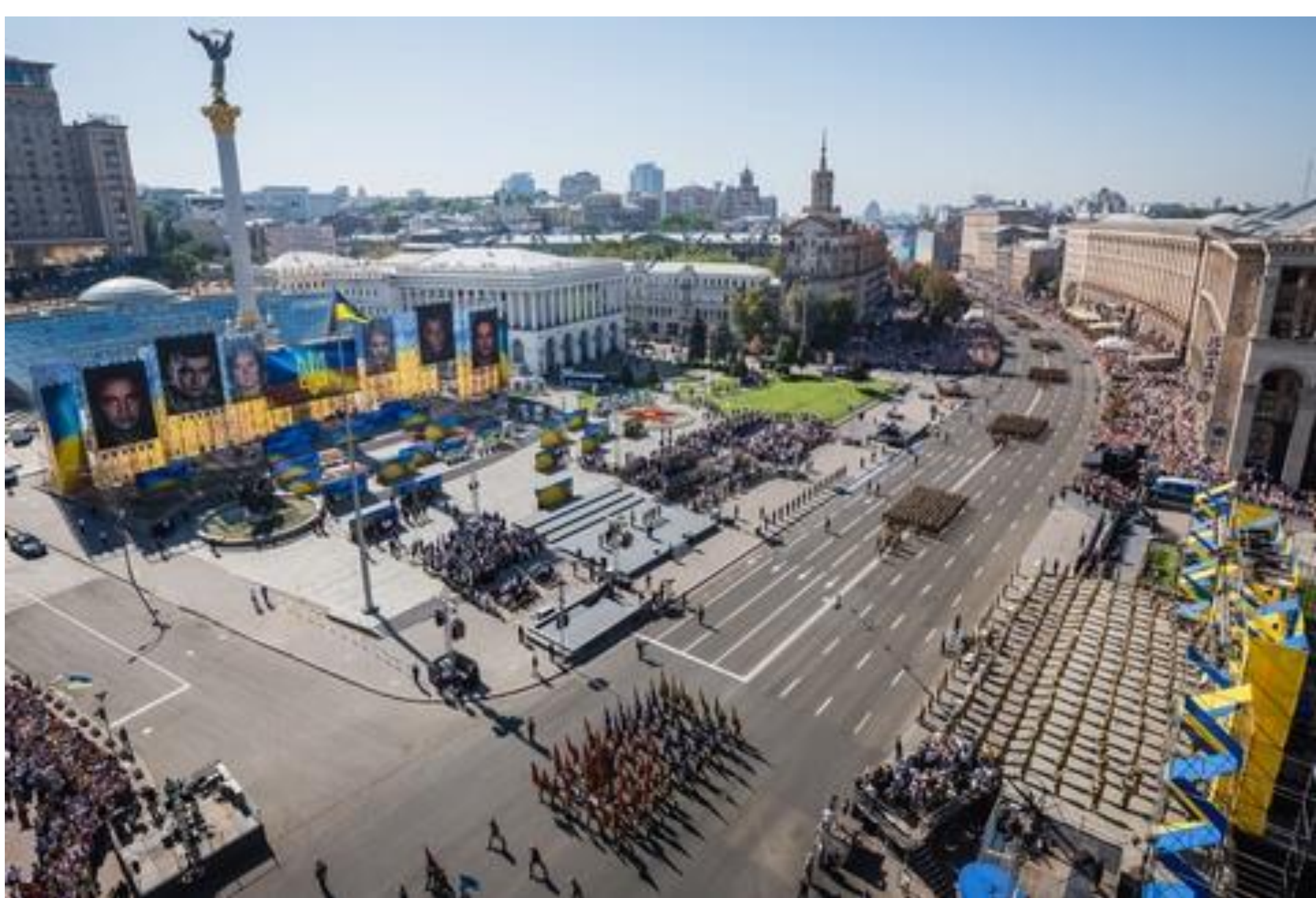

В листопаді 2014 р. Київська міськрада перейменувала частину вулиці Інститутської від Майдану Незалежності до вулиці Ольгинської – відтепер вона носитиме назву алеї Героїв Небесної сотні.

Раніше президент України Петро Порошенко підписав указ про День гідності і свободи 21 листопада. Таку дату вирішили встановити «з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, збереження і донесення до сучасного і майбутніх поколінь об'єктивної інформації про доленосні події в Україні початку XXI століття».

У період з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року під час сутичок протестувальників із силовиками в центрі Києва загинули більш як сто осіб, сотні були поранені, найбільше з яких – 20 лютого. Більшість людей загинули від куль снайперів, які влучали протестувальникам у голову, серце і шию. Згодом загиблих учасників акцій протесту почали називати Небесною сотнею.

День Незалежності 24 серпня 2015 року

Віталій КОРОТИЧ
МАЙДАН

Переведи мене через майдан,
Туди, де бджоли в гречці стогнуть глухо,
Де тиша набивається у вуха.
Переведи мене через майдан.

Переведи мене через майдан,
Де всі святкують, б'ються і воюють,
Де часом і себе й мене не чують.
Переведи мене через майдан.

Переведи мене через майдан,
Де я співав усіх пісень, що знаю.
Я в тишу увійду і там скончаю.
Переведи мене через майдан.

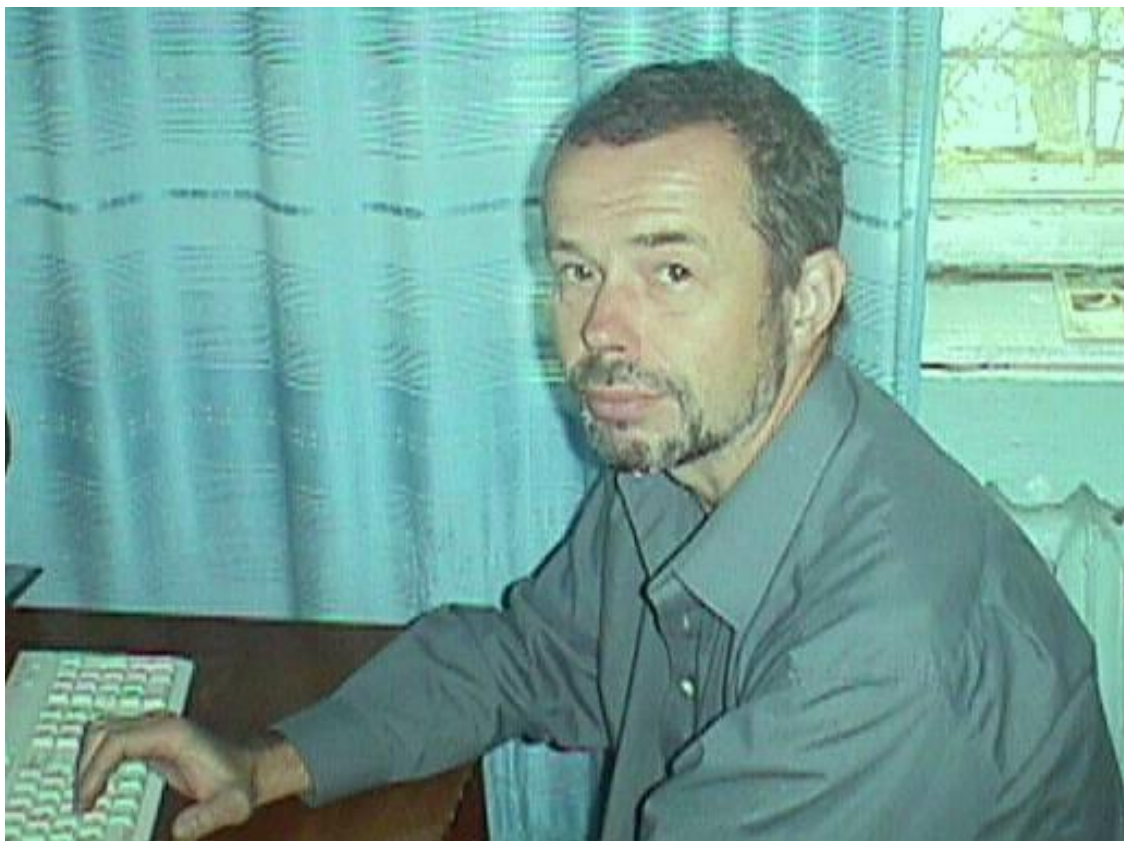
Переведи мене через майдан,
Де жінка плаче, та, що був я з нею.
Мину її, і навіть не впізнаю.
Переведи мене через майдан.

Переведи мене через майдан
З жалями й незабutoю любов'ю.
Там дужим був, і там нікчемним був я.
Переведи мене через майдан.

Переведи мене через майдан,
Де на тополях виснуть хмари п'яні.
Мій син тепер співає на майдані.
Переведи мене через майдан.

Переведи... Майдану тлумне тло
Взяло його у себе і вело ще,
Коли він впав посеред тої площі,
А поля за майданом не було...

*...Слово «майдан» означає не просто
«площа». Це дійсно площа, але
одухотворена тим дійством, тим
ритуалом, що на ній відбувається. Тому
майдан, як «стояння» можна влаштувати
де завгодно – хоч у власній квартирі. І туди,
на цей Майдан у його щирому розумінні,
прийдуть люди. І в цьому випадку це слово
пишеться з великої букви, як філософське
поняття. Відтак, «вічно вчорашні» часто
повторюють, що не допустять Майдану,
що «вороги хочуть влаштувати Майдан»...*

*Валерій Лисенко – веб-майстер офіційного сайту
Чорнобильської зони. Чорнобиль, 2003 рік*

*Приватний Інтернет-проект “1000-ліття
української культури” 1000years.uazone.net
ex.ua/user/VLysenko*